

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 4.

15. aprila 1862.

XI. tečaj.

Pridiga v god Kristusovega vnebohoda.

(Popotovanje v nebeški Jeruzalem; gov. J. Šk.)

„In Gospod Jezus, ko jim je bil izgovoril, je bil v nebo vzet.“ Mark. 16, 19.

V v o d.

Predkdanji pridigarji so o svetem postnem času prav rezne in oistre resnice s prižnice pripovedovali, ktere so prav v živo šle poslušavcom, in so jim prav globoko segale v serce. Kadar pa je potekel postni čas, in je prišla vesela velikanoč, so tudi pridigarji svojim poslušavcom povedali kako kratkočasno povest ali pravljico, ktero so velikonočno pravljico imenovali. Pred kakimi 300 leti (leta 1551) je neki pridigar v cerkvi Matere božje v Monakovem na Parskem pripovedoval svojim poslušavcom enako pravljico od Jeruzalemskega popotovanja, ktero vam bom jaz dans povedal, ker se mi vidi pripravna ne le za velikonočno nedeljo, ampak tudi za današni praznik, za god Jezusovega vnebohoda. „Gospod Jezus, ko je bil učencom izgovoril, je bil v nebo vzet“, nam pripoveduje današna svelo evangelje. Šel je Jezus pred nami, in mi potujemo za njim v nebeški Jeruzalem. Poslušajte tedaj pravljico od potovanja v Jeruzalem in nje razlaganje.

R a z l a g a.

V starih časih so ljudje iz vseh krajev sveta hodili v Jeruzalem na božjo pot. Pred dvema letoma, pripoveduje stari pridigar, sem tudi jaz hotel potovati v Jeruzalem; pa se mi je pri tem godilo tako hudo, da si že nisem mislil več, priti kdej v naše mesto (Monakovo). Potoval sem tadaj čez hrib in plan,

po kopnem in po mokrem, ter prišel na posled v strašno in neznano puščavo, v kateri ni bilo kratkočasovanja in radovanja, in vendar je sedem hiš stalo ondot. Misлил sem si: O moj Bog! kdo nek stanuje v tej grozoviti puščavi? Ko to pre-mišlujem, stopim v prvo hišo. Ondi najdem leno, nemarno druhal, kakoršne nisem še bil videl vse svoje žive dni ne. Nekterim so ščurki clo pri ušesih vunkaj lezli, drugim komarji oči izpikali, tretjim so brenceljni clo v usta letali. Hotel sem pregnati ta merčes, oni pa so mi rekli: „Pusti ga v miru; če ga tudi zdaj preženeš, bo kmalo spet nazaj prišel!“ Vprašam jih, če hočejo z menoj iti v Jeruzalem? Rekó mi, da jih je volja, iti z menoj; le v hlev naj grem, ter jim osedlam lepega konja, ktereга bom ondi našel, in na tistem bodo jahali z menoj. Grem v hlev, pa namesto lepega konja najdem kruljevega, gar-jevega osla. Vžalilo se mi je, da bi na svoje stare dni osla štrigal in sedlal; zapustil sem tisto hišo, in šel svojo pot.

V drugo hišo pridem, in ondi se mi je skor še hujsa godila kot v prvi. Ondi sem našel zgol kruljeve ljudi; komaj komaj so se zamogli za kako stopinjo naprej pomakniti; nazaj in po rakovsko pa so znali tako hitro teči, da je bilo le čudo gledati. Silno se jim čudim, vendar pa vprašujem tudi njih, če jih bo volja iti v Jeruzalem? Da, mi odgovoré, in si osedlajo vsak svojega raka, ter mislijo na rakih jahati z menoj. Jaz pa si mislim in rečem sam seboj: Če bom potoval s temi ljudmi, Jeruzalema nikoli vidil ne bom! Toraj jih pustim in dalje hitim

v tretjo hišo. Ondi najdem ljudstvo, lačno tako nez-merno, da se mu je želodec kerčil od samega glada. Imeli pa so na eni strani žlahtne jedi, vsakemu kralju pristojne; na drugi strani po samo iverje in škorje. In glej, kaj store! Žlaht-nih jedil se ne dotaknejo, in se rajši z iverjem gostujejo in s skorjami. Misлил sem si: To so gotovo nasledniki (potomci) zgubljenega sina; vabil sem jih na božjo pot v Jeruzalem, in ko mi obljubijo, da pojdejo, mi pripeljejo tolsto žival, kakoršna se naj rajše po blatu valja, da bi na njej jahali za menoj. Jaz pa sem si misлил, da bi mi nikakor ne bilo v čast s takimi jahavci priromati v Jeruzalem, toraj tudi njih pustim, in sam grem naprej proti Jeruzalemu.

V četerti hiši pa sem še le prav hudo naletel. Ondi so ljudje ogenj pljuvali v mene, in ogenj jim je švigal iz ušes in oči. Prestrašil sem se tako silno, da sem si nazaj želel v Monakovo; še vprašal jih nisem, ali jih je volja iti z menoj v Jeruzalem, ker sem se bal, da bi me ne ožgali, in sem hitel, da sem naprej prišel

v peto hišo. Ondi zagledam neznano čudno kratkočasovanje. Igrali so se ljudje z žabami, kačami in z gadmi, in so bili tega igranja tako veseli, da ni dopovedati. Čudil sem se tej čudni igri, in jih vprašal, če gredo z menoj v Jeruzalem. Odgovoré mi, da gredó, toda so hotli seboj vzeti tiste lepe živalice. Ker me pa ni bilo volja v žabji in gadjji družbi potovati, sem se samši podal naprej

v šesto hišo. Jojmeni! je bil tu čuden somenj. Neznani človek, ni se prav vedelo, ali je bil možki ali ženska, je prodajal pokrivala (kape ali klobuke), kakoršne so svoje dni norci nosili in se še zdaj ž njimi pokrivajo in si jih na glavo devajo šeme na pustne dni. Prav drago jih je cenil, in vendar so mu jih kar po sili tergali iz rok. Nekteri si je vgrabil le cof, nekteri le zvončke, vsak pa je le gledal, da bi veči kos dobil. Ko jih uprašujem, ali bi jih ne bilo volja iti v Jeruzalem, so hotli jahati tje na palicah. Na misel mi pride tisti norcé, kateri je tudi na palici jahal za svojim gospodom, domu pridši pa tožil, da je ravno tako truden, kakor bi bil peš hodil.

Podam se dalje in pridem v sedmo hišo. Ondi zagledam čudno perilo (pranje), kakoršnega nisem še vse svoje žive dni vidil. Žene in možje so prali plenice na solncu, in jih sušili v potoku. Čudni se mi vidijo ti ljudje; vabim jih seboj v Jeruzalem. Obljubijo mi, iti za menoj, toda na smradljivem kozlu so hotli jahati z menoj. Prestrašim se, da ne vem ne naprej, ne nazaj! V tem pa me sreča nekdo, kateri mi pravi, da sem preveč na levo zašel, in da naj ž njim na desno krenem. Prišla sva na lepo senožet, prijazno senožet in vso cvetečo, in vidil sem ondi može in žene, vdove in device v prelepem oblacilu in popred pred njimi je šel mogočen lev, kateri je bil pa tako krotek, da nikomur ni storil nič žalega. Ko jih vprašam, ali me hočejo seboj vzeti v Jeruzalem, ker sem vidil,

da tje romajo, so mi to kar radi dovolili. Šel sem ž njimi nekoliko dni, dokler mi niso jeli prehitro hoditi, da sem zadej zastal. Ko sem pa vidil, da jih več ne morem dohajati, sem se spet vernil nazaj v Monakovo, kjer sem še zdaj.

Tako je stari pridigar pridigoval, potem pa tudi razložil svojim poslušavcom to velikonočno pravljico tako le: Pusti kraj ali puščava je ta svet: Jeruzalem. Perva hiša, v kateri je bivala lena druhal, pomenja tiste ljudi, ki so s svojo duhovno lenobo tako dalje prišli, da so jim šcurki nepotrebnih misel ušesa zamašili, da nič dobrega skoz nje ne more. Komarji nesramnih misel so jim izpikali oči, da se ne ozirajo nič več po tem, kar je božjega. Brenceljni nepotrebnih besed jim v ustih tiče, da nič dobrega in koristnega ne spregovoré. Taki ljudje bi scer radi prišli v nebeški Jeruzalem; hočejo pa ostati na lenem oslu svojega mesa (poželjenja), in tako ne pridejo tje gori.

V drugi hiši, v kateri znajo ljudje le nazaj leteti in ritensko hoditi, naprej pa ne, je prebivališče tistih, kateri vedno po potu pregrehe hodijo, za čednost pa so hromi, in potem jim ni mogoče priti v nebeški Jeruzalem, ker je k temu potreba v čednostih napredovati.

Tretja hiša pomenja tiste, kateri so lačni le časnih reči; imajo scer naj boljšo jed, ter ljubezen in usmiljenje božje, besedo božjo in svete zakramente, s kterimi bi lahko hranili svojo dušo; toda posvetne reči in pozemljiške sladčice so jim ljubša hrana, in oni bi clo na tisti nesnažni živali, kateri je blato naj ljubše, radi jahali v nebesa; to pa nikakor ne gre.

Tisti v četerti hiši, ki ogenj pljujejo, so nevošljivci in togotneži, ki pa tudi niso za nebesa.

Uní v peti hiši, ki z žabami in kačami igrajo, so tisti, ki so clo veseli svojih grehov, in grehe clo ljubijo; več hudega ko store, ljubši jim je. Tudi oni bi radi prišli v Jeruzalem; ker pa svojih grehov ne zapusté, ostanejo zunaj.

V šesti hiši je tisti človek, ki prodaja norske pokrivala, svet. Kaj pač svet drugega prodaja kot norijo in bedalijo? Kaj je pač posvetna čast, bogastvo in sladnost drugega kot gola neumnost in nečimurnost? In vendar se vsi sploh poganjajo zanje. O to so pač neumneži, ki to, kar je večnega, za-

pusté zavoljo časnega, in ker na palicah jahajo, to je na otročarijah, tudi ne pridejo v nebesa.

V zadni hiši so perivci in perice obrekovavci, ki vse narobe obračajo, ter zamolče, kar bi imeli povedati, in povedo, kar bi imeli zamolčati.

Prijazna senožet je senožet čednosti; lev je Kristus naš Gospod, kateri pred svojimi služabniki naprej gre po potu čednosti v večno življenje, v katero tudi nam pomagaj sam večni Bog. Amen.

Pridiga za 6. nedeljo po veliki noči.

(Od strahu pred svetom; gov. M. T.)

„Tudi vi bote pričevali, ker ste od začetka pri meni.“ (Jan. 15, 27.)

V v o d.

Če Zveličar v današnjem evangelju napoveduje, da bodo sv. Duh in Njegovi učenci od Njega spričevali, hoče s tem na znanje dati, da bo po prihodu sv. Duha in po razkropljenji apostelnov križem svet češčeno Njegovo ime od vseh narodov, in da bo po njih popolnoma dognana resnica Njegovih nauk. Njegovi učenci bodo, oboroženi z močjo od zgoraj, brez strahu stopili pred jude in nevernike, in bodo pripravljeni, dati kri in življenje za Njegovo sv. vero. In res jih ni nobena stvar zamogla od tega spričevanja uderžati. Govorili so očitno v Judovskih shodnicah vpričo Farizejev in pismejcov s toliko serčnostjo, da so stermeli nad njimi vsi poslušavci. Če jim je bilo zapovedano, naj molcé in pod nar ostrejšimi kaznimi ne imenujejo več Jezusovega imena v Izraelu, so jim kar naravnost in brez strahu odgovorili, da morajo pričati od tega, kar so vidili in slišali, in da morajo Bogu bolj, kakor ljudem pokorščino skazovati. In ako so jih pregnali iz dežele, so se obrnili k nevernikom, ter so na posled, ko je že bandero (zastava) sv. Križa marsikje vihralo nad razvalinami in grobljami njih molikovavskih tempelnov, s svojo kervjo zapečatili spričevavno pismo za Jezusa.

Taka kristjani! bi mogla biti tudi naša stanovitnost, da bi še nas nobena stvar ne zmogla, odjenjati v gorečnosti za Božjo čast. Tudi mi naj bi se, kakor bi nanese okoliščine, vsej hudo-
dobiji zoperstavili, in očitno pred vsem svetom spoznali svojo vero brez ozira nase in na svoj stan. Ali vsakdanja skušnja nas uči, kako boječe je vse naše vedenje, in toraj slabo tisto spričevanje, ki ga za Jezusa in sv. vero dajemo. Če se pa uprašamo, od kod da to izvira, moramo spoznati, da skoraj nar več iz strahu pred svetom. To uprašanje: „Kaj pa ljudje porečejo?“ je krivo veliko naših grehov. Zato bom skušal z današnjo pridigo tega strahu od vas odgnati, ter vam bom pokazal 1) koliko krivico storimo ž njim Bogu, in 2) koliko kaznen po njem sami sebi zaslužimo. — Poslušajte!

R a z l a g a.

Ko je bil prerok Izaija v duhu vidil, kolike preganjanja čakajo cerkev Kristusovo, in kako bodo marsikteri iz strahu pred grozovitnim terpljenjem sv. vero sramotno zatajili, jam krivico, katero s tem storé Bogu, s temi besedami očita: „Kdo si ti, ki se bojiš umerljivih ljudi, in človeških otrok, ki se posušé, kakor trava? da pozabiš svojega Gospoda in Stvarnika, ki je nebesa razpel in zemljo vstanovil? (51, 12. 13.)

Poglejte, kristjani, v teh besedah prerokovih troje vzrokov, ki vam dajo spoznati krivico in ž njo vred gerdobijo greha, v kterega vas strah pred svetom zapeljuje! K prvemu, kdo si ti, ki se daš begati od ljudi? — Kaj ne, kristjani smo, in toraj učenci Kristusovi, udje njegovega skrivnostnega telesa, izvoljeno ljudstvo, otroci nebeški. Mi smo po besedah sv. Petra (I, 2, 9.) „zvoljen rod, kraljevo duhovstvo, pridobljen narod, da oznanujemo lastnosti tega, ki nas je poklical iz tame v svojo prečudno luč.“ Po tem takem smo brez lastnega zasluženja s posebnimi darovi in milostni oblagodarjeni. Preden smo bili rojeni, nas je ljubil, kakor Jakopa. Kamor se ozremo, vidimo spričevanja njegovega usmiljenja. Naše hiše Božje, v kterih Kristus po svoji Božji in človeški natori, kakor na Očetovi desnici, kraljuje; kerstni kameni, priče našega duhov-

nega prerojstva in naših priseg; altarji, na katerih se daruje neomadeževano Jagnje Božje, in se nam lomi kruh večnega življenja; spovednice, ki so stoli usmiljenja in sprave z Bogom; vse to nam kliče z besedami preroka: „Z večno ljubeznijo sem te ljubil, in nase vlekel,“ ali ne tirja ta tako velika ljubezen Božja naše nasprotno ljubezni? Da, naša hvaležnost in zvestoba se mora v ravno tej stopinji proti Bogu razodevati, v kateri se je do nas razodela Njegova ljubezen. Njegova ljubezen pa ga je gnala v smert, in celo v nar sramotnišo smert na križu. Ako bi se toraj v naših časih spet ponovile kervave leta Neronove ali Dioklecijanove, ter bi nas za vere voljo vlačili pred sodnje stole, nam žugali z ognjem in z mečem, nas odpadnike hotli storiti na razbeljenih raznih; z aposteljnomo bi mogli reči: „Jez se evangelja ne sramujem;“ Kristus je življenje moje, in smert zanj moj dobiček.“ Ravno to pa, ljubi moji! vselej obljubimo, kolikorkrat si na čelo, na usta in na serce vtisnemo znamenje sv. Križa. S tem, pravi sv. Avguštín, se zavežemo, ne samo vero ohraniti v svojem sercu, temuč jo tudi očitno pred vsem svetom spoznati. In vendar, oh, kolikrat mu svojo prisego, svojo zvestobo prelomimo, ter mu skazane dobrote na mesto s hvaležnostjo pa s tem povračujemo, da nas rudečica in strah pred svetom odvracujeta spolnovati naše dolžnosti!

Drugič: Kdo je tisti, ki se ga bojiš? Umerljiv človek je, kakor ti, peščica prevzetnega prahu, ki bo kmali raznesen, pozemeljski červ, ki bo kmali stert, perišče pepela, ki ne bo dolgo, da bo razvejan na vse štiri vetrove. Umerljiv človek je, ki nima ne čez té ne čez tvoje nič oblasti, od kterega zamore k večemu kakošnega zasramovanja, zasmehovanja ali zmiranja pričakovati, česar bi si pa še imel šteti v svojo čast. Umerljiv človek je, ki je zavoljo greha ne le v Božjih očeh gnjusoba, ampak tudi zasramovanje vseh pametnih in pravičnih, kterega se zavoljo njegove razuzdanosti vse ogiba, ali pa še s perstom za njim kaže. „Tako se toraj bojiš umerljivega človeka, ki se, kakor trava, posuši.“

Poslednjič pa: kdo je tisti, ki se ga prederzneš iz strahu zatajiti? Oh, tvoj Bog je, tisti, ki te je vstvaril, in čegar vsegamogočna roka te je iz nič potegnila iz nemerjenega brezna;

tvoj Bog je, čegar veličastvo je nebes obok brez stebrov postavilo, in zemljo brez verej in podpor ustanovilo; Bog je, čegar en sam trenutek nas in vesoljnega stvarjenja čudopolne stavke v večni nekdanji nič pogrezne, tisti, ki bo kdaj tako oster in neizprosljiv Sodnik, kakor je zdaj milosten in usmiljen oče. „Glej! tako pozabiš svojega Gospoda in Stvarnika, ki je nebesa razpel in zemljo ustanovil.“

Povejte, zdaj, ljubi moji! ali more kdo Bogu storiti večo krivico in sramoto, kakor je ta, ki izvira iz strahu pred svetom? Ali more bolj razžaljeno biti njegovo Gospostvo, kakor s tem, da ga še celo pod stvari njegovih rok, da, celo pod nar hudobniše ljudi ponižamo? Gotovo vas spreleti neka sveta jeza, in sami pri sebi na tihem izrečete prekletstvo, kadar slišite, kako je terdovratno Judovsko ljudstvo, ki sta jima bila Baraba in Zveličar predpostavljena, cestnega roparja hotli imeti izpuščenega, Zveličarja pa so hotli po vsaki ceni smerti žertovati. Je bilo li mogoče, pravite sami pri sebi, da je divjost teh njegovih sovražnikov tako daleč segla? jih tako oslepila? Ali ni bil Baraba tat, ropar, morivec, ubijavec in požigavec, toraj hudodelnik, da v ječah Izraelovih njemu enacega ni bilo najti? Zveličar pa, ali ni povsod, kodar je hodil, dobrot skazoval, in s svojimi čudeži, s kterimi je vsem zdihujočim in terpečim pomoč prinašal, vreden bil vse ljubezni? — Tako se uprašajte, in vnema se vam v sercu neko sveto maščevanje po Zveličarjevi rešitvi iz rabeljskih rok. Pravična, res, je vaša jeza, in gorečnost. Ali če za voljo strahu pred ljudmi tudi vi tje v en dan Boga žalite, ali ne vpijete z divjo Judovsko družalijo vred: „Proč s tem! daj nam Baraba!“ Glas vaših del je toraj tak, kakor je bil glas Judovskih beričev in vojščakov: „Križaj ga, križaj ga!“ — Vi vsi, ki se daste v dopadenje družim v greh zapeljati, ali se kakove družnje, hiše ali veselice, kjer je v nevarnosti ali je pa že pogostoma omadeževana bila vaša nedolžnost, nočete varovati, da se vam le drugi ne posmehujejo; vsi, ki se bojite obrekovavca, kedar dobro ime bližnjega terga in njegovo poštenje pod nogami valja, ali nesramneža, kedar čiste ušesa žali, zaverniti, temuč se mu iz strahu, zasmehovanim biti, še posmehujete in prigovarjate; vi očetje in hišni gospodarji, ki veste za razujdanost svojega

sina in svoje hčere, veste za vasovanje in ponočevanje svojih poslov, vi vsi tirjate na vse gerlo, da hočete Baraba, ne pa Kristus. Kako resnične so toraj besede preroka Caharija, po čegar ustih Zveličar britko toži: „Porečejo mu: Kakošne so te rane na tvojih nogah? In bo odgovoril: „Tako sem bil ranjen v hiši teh, ki so me ljubili“. (13, 6.) — Kakoršno bo pa naše delo, tako bo plačilo naše. Zato poslušajte še, kakoršno kazen za tega strahu voljo sami sebi zaslužimo!

2) Če bi premišljevali dobrotljivost in prizanašanje, ki ju Bog marsikteremu grešniku njegove žive dni deli, bi nas lahko obšle misli, da tudi njih kazni na unem svetu ne morejo biti tako strašne, kakor jih sv. pismo popisuje. Zato jih pa tudi še dan danes veliko pravi s hudobnimi Sirahovega časa: „Grešil sem, pa kaj se mi je žalega godilo?“ (5, 4.)

Ali sv. vera nam pravi, da Božje oko na vse naše stopinje gleda in ve vse čutiljeje našega serca, da vsega tega tudi ne bo nič brez povračila ostalo. On bo, kakor pravi prerok, preiskal Jeruzalem s svetilnicami, in bo dal grešnikom, ki jih bo v njem našel, do dna izpiti kelih svoje jeze. V čem po tem takem obstoji kazen tistih grešnikov, ki iz strahu pred svetom hudo delajo? Ta obstoji v tem, da jim bo enako z enacim povračeval, zatajenje jim dal za zatajenje, za zasramovanje zasramovanje. Zakaj to so besede Kristusove: „Kdorkoli me bo pred ljudmi spoznal, tega bom tudi jez spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor me pa pred ljudmi zataji, tega bom še jez zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ (Mat. 10, 32. 33.) In spet drugod govori: „Kdor se mene in mojih besed sramuje, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, kader pride v svojem, svojega Očeta in svojih angelov veličastvu.“ Vidite, tako bo Sodnik živih in mrtvih brez kacega osebnega razločka vse osramotil, ki so se bali, Njegovo čast na zemlji razširjati in poveličevati med narodi Njegovo imé.

Kako pa jih bo osramotil? Kazal jim bo, kako velike so njih prederznosti, in kako hudobne mu storjene krivice. Poglejte! jim poreče, moje ime ste nosili vtisnjeno na svojem čelu, na ustih in v sercu; meni, svojemu Bogu, ste dali prisego večne zvestobe; pa zapustili ste moje bandero in sramotno pobegnili pod bandero sveta, ker ste se njega bolj bali, kakor pred

mojo vsegamogočnostjo trepetali. Poglejte! toliko Svetnikov na moji desni, katerih nobeden ni nič pomisljal, za mojega imena čast vse darovati, do zadnje kaplje svojo kri preliti. Toliko mladenčev in devic je šlo s serčnostjo pred sodnji stol in so rajši nar večje martre prestali, kakor bi bili svojemu in mojemu imenu sramoto storili. Vi pa, akoravno je vaše dni kervavi meč preganjanja v nožnicah počival, in ni več na kviško puhtel dim zažganih germad, na katerih bi vas bili pekli in žgali, vi pa, ki ste mir vživali pred vsemi vnanjimi sovražniki, še ust niste odperli za mojo čast, odperali jih pač v moje in svoje osramotenje. Kakor ste se pa vi mene pred ljudmi sramovali, tako se zdaj jez vas sramujem pred svojim Očetom. Jez vas ne poznam. Poberite se spred mene v vecni ogenj, ki je hudiču in vsem njegovim naslednikom pripravljen!“

Pri takem očitani, ljubi moji! in vprico celega sveta, oh koliko bo osramotenje! koliko njih strah in trepet! — Ko se je Egiptovski Jožef svojim bratom dal spoznati, pravi sv. pismo, da pri tej priliki nobeden ni mogel besedice spregovoriti, ker so se pri Jožefovih besedah: „Jez sem vaš brat Jožef“, spomnili vnebovpijoče krivice, ki so mu jo storili, da so ga Izraelskim kupcom na ptuje prodali. In ko Savelj gredé v Damask zagleda prečudno luč in sliši besede: „Savelj! Savelj! zakaj me preganjaš?“ pade, kakor od strele zadet, na zemljo. Vendar pa je bil Savelj od zgoraj dol pokrepčan, in tista moč, ki ga je s konja na tla treščila, ga je spet po koncu vzdignila. Če je pa že pri Jožefovih bratih ali pri Savlu spomin storjenih krivic kriv bil njih toliko rudečice in sramote, da vsi osupnjeni niso mogli glasu od sebe dati, sklenite, kaj bo z grešnikom ob tistim dnevu, ko Kristus s svojo vsemogočno, gromovito besedo poreče: „Jez sem vaš brat, ki ste me vi tako sramotno prodali; jez sem Jezus, kterege ste vi, da ste ljudem dopadli, preganjali, zaničevali in izdajali, hudodelniku Barabu zad stavili in s Petrom se rotili, da me še ne poznate. Bo li takrat moglo drugače biti, kakor, da bodo taki res vpili: „Goré, padite na nas! Hribje, pokrite nas!“ da temu očitaniu nidemo, tej sramoti ubežimo?

S k l e p.

Gorjé nam, kristjani! če bi ob dnevu, ko bo vse razodeto, ta stiska imela tudi nad nas priti. Zato sklenimo za trdno, da se bomo vselej, kolikorkrat bo tega tirjala naša dolžnost, brez ozira na hudobni svet za Boga in za sv. vero serčno ponašali. Nikoli ne terpimo, da bi kdo vpričo nas od Boga in svetih stvari zaničljivo govoril, bližnjemu čast in poštenje kradel, ali nesramno klafal. Kakor Janez Kerstnik kralju prešestniku tudi mi tacim recimo: „To ti ni pripuščeno.“ K temu naj nas spodbada veliko razžaljenje Božje, in kazni, ktere nas čakajo na unem svetu. Le tako, če bomo Kristusa pred svetom spoznavali, se smemo zanašati, da nas bo še On spoznal pred svojim Očetom, in v plačilo za to naše spričevanje nam bo dal večno, nezvenljivo krono v nebesih. Amen.

Pridiga za binkoštno nedeljo.

(Sv. Duh v katoliški cerkvi; gov. M. H.)

„Bili so vsi napolnjeni sv. Duha in jeli so govoriti v mnogeterih jezikih, kakor jim je dal sv. Duh govoriti.“ Apost. dj. 2, 4.

V v o d.

Začetek, bitstvo, vse upanje in zveličanje človeškega rodu stoji v trojno-edinem Bogu. Oče je človeka vstvaril, da bi Ga spoznal, Mu prostovoljno pokoren in tako zmirom bolj in bolj popolen in vekomaj zveličan bil. Ker je pa človek po svoji prostovoljni nepokorščini svojo prirojeno svetost, dopačenje božje in večno zveličanje zapravlil, je Sin božji, da človeški rod odreši, meso, to je človek postal, zgubljeni pot k nebesom učil in svoje nedolžno življenje dal za plačilo in spravo naših grehov. Ko je bil Sin božji imenitno odrešivno delo spolnil, se je sopet nazaj vernil v večno kraljestvo svojega Očeta. Da nebeske nauke, ktere je oznanoval, učijo,

gnado, ktere je s svojo smertjo zaslužil, delijo in vesolni svet k odrešenju vodijo, je postavil in zapustil svoje aposteljne in učence. Da bojo aposteljni vse to zamogli, njim je obljubil sv. Duha poslati, rekoč: „Očeta bom prosil, da vam bo Tolažnika poslal, Duha resnice, ki bo zmirom pri vas in vas bo opominjeval vsega, karkoli vas sem učil.“

Preljubi kristjani! danas je imenitni god, ki je Jezus Kristus to obljubo spolnil in aposteljnom sv. Duha poslal. Deseti dan po čudnem vnebohodu Jezusovem pripoveduje sv. pismo, so bili učenci v enem kraju zbrani. „In naglo je vstal šum od neba, kakor prihajočega silnega piša, in napolnil vso hišo, kjer so sedeli. Vidili so se nad njimi razdeljeni jeziki, kaker ogenj. In prišel je sv. Duh na vsakega izmed njih.“ Kdo zmed nas ni že večkrat slišal, kaj da so aposteljni opravičili in speljali s pomočjo sv. Duha, kako da so Jezusovo vero razširjali po vsem znanem svetu, spreobrnili neverni svet in postavili večne stebre sv. cerkve, ki imajo stati do vkončanja sveta. Sv. Duh, ki ga je Gospod Jezus aposteljnom svojim poslal, biva in dela v sv. cerkvi še zdaj in bo ostal v nji do konca sveta, sv. Duh je, ki odrešenje Jezusovo, posvečenje, razsvetljenje in zveličanje človeškega rodu izpeljuje. Sv. Duh je, ki sv. cerkev vodi; on je, ki človeka posvečuje. To resnico hočemo lete sv. binkoštnih praznikov spoznati, in sicer:

Danas, kaj sv. Duh v katoljški cerkvi dela?
Sv. Duh razsvetli in vodi nas!

Razlaga.

Gospod Jezus je rekel svojim učencem; „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo drugega učenika poslal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice.“ Ta obljuba Jezusova se vedno spolnuje — sv. Duh biva vedno v njegovi cerkvi, on je, ki nas po sv. cerkvi uči, opravičuje in jo vodi.

1. Sv. Duh uči nas po Jezusovi cerkvi pravi, čisti, zdravi nauk Jezusov. On varuje sv. cerkev in njegove učenike vse zmote, da le to za božjo resnico označujejo, kar so od Jezusa in sv. aposteljnov prejeli. Zakaj: „Učenik, sv. Duh, pravi Jezus, ktereга bo Oče v mojem imenu

poslal, on vas bo učil vse, in vas opomnil vsega, kar koli sem jaz vam rekel.“ (Jan. 14. 26). Tako je bilo že v apostolskem času. Navstal je tedaj v Antiohiji prepir med kristjani, ki so bili poprej ajdje in med njimi, ki so prej bili judje. Učili so leti, da se mora vsak kristjan tudi judovskih postav, posebno zavolj obrezovanja deržati. Slišali so od tega prepira tudi aposteljni. Aposteljni so se v Jeruzalemu zbrali in posvetovali in po lepem govoru sv. Petra so prepir razsodili in sklenili: „Sv. Duh in mi smo spoznali, nobene teže ne nakladati zunaj potrebnega...“ In kar so aposteljni sklenili, so vsi kristjani veseli sprejeli. Tako velja še zdaj; kar papež in škofje, ki se v imenu sv. Duha zbero, v verskih rečeh za Jezusovo resnico razsodijo, temu se moramo vsi podvreči, sv. Duh govori skoz nje. Lepo govori o tej reči sv. učenik in marternik Irenej: „Kakor je le eno in tisto sonce, ki po vsem svetu vse stvari božje osvetljuje, tako se sveti povsod tista luč, pridiga resnice in razsvetljuje vse ljudi, ki hočemo resnico spoznati. Akoravno je kak učenik bolj zgovoren, vendar ne govori drugega, kakor uni (ki je slabejši v besedi); noben ni čez mojstra, in tudi ta, ki je v pridigi narslabejši, ne zamore izročenege nauka oslabiti in manjšati.“ Dokler mi keršanski učeniki po nauku sv. cerkve govorimo in učimo, je naša beseda resnična, zakaj sv. Duh varuje sv. katoljško cerkev vse zmote.

2. Sv. Duh nas v sv. cerkvi opravičuje in posvečuje. Sv. Duh je varh Jezusovega zasluženja, ktero je svojeje cerkvi zapustil, on je delivec svetih gnad, ktere je Jezus v svetih zakramentih svojeje cerkvi izročil, mi mašniki smo le orodje, ki se ga sv. Duh posluži. Sv. Duh nas očiščuje v svetem kerstu izvirnege greha in nas stori Bogu dopadljive pravične in syete; on je, ki po grehu omadežano dušo v zgrevani spovedi hudih madežev omije in jo sopet s dopadanjem božjim, s posvečujočo gnado olepša; sv. Duh je naš posvečevavec, on je delivec vsega razsvečenja, poterdenja in vse pomoči, ktero v unih zakramentih dobivljamo. Ker je tedej le sv. Duh, ki nam v zakramentih Jezusove gnade deli, in ker so mašniki le orodja njegove, morate lahko umeti, kako da tudi nevredni mašnik veljavno sv. zakramente deli; da pa tudi

ne smem zamolčati, da mašnik svojo vest težko poteži, ako v stanu smertnega greha svete božje reči opravlja.

Zdaj ste spoznali, preljubi kristjani moji! kaj da dela sv. Duh v sv. katoljski cerkvi; on uči v cerkvi vso resnico in jo varuje zmote in krivega nauka; on deli v sv. zakramentih sv. gnade Jezusove, in je posvečevavec in učenik naš.

Pa on je

3. tudi vižar ali voditelj vse cerkve: on jo razširja po vsem svetu, in stori, da vse, kar se njej hudega in krivičnega pripeti, v njeno čast in hvalo božjo izhaja. Sv. Duh je bil z aposteljni in učenci, je vodil njih jezik in pripravljaj človeške serca, da so dežele in mesta spreobrnili k Jezusu in nar bolj učene modrijane premagali, sv. Duh je bil s sv. mučenci, da je njih prelita kri seme postala novih kristjanov; sv. Duh je vodil sv. cerkev varno in srečno skoz vse zmote, preganjanje in terpljenje, da je po vseh težavah in nadlogah vselej lepša in veličastniša ustala. Zdelo se je v časih, ker se je bila mlačnost, posvetnost, pregrešnost in nemarnost prijela pastirjev in ovčic, kakor da bi bil sv. Duh zapustil sveto cerkev, pa po narveči mlačnosti in posvetnosti je potegnil zdrav pih sv. Duha čez človeške serca, in sveta vera in keršanska čednost se je zopet vnela in se razcvetovala. Kar se koli po človeški hudobiji in slepoti godi sv. katoljski cerkvi — sv. Duh je ne zapusti nikdar, z njegovo pomočjo bo ostalo in rastilo na zemlji božje kraljestvo, sv. katoljska cerkev.

S k l e p.

Sv. Duh, ki ga je Jezus današnji praznik učencem poslal, biva in dela še dan današnji v sv. cerkvi, hrani lepi, zdravi nauk Jezusov, nas opravičuje in posvečuje v pravih sv. zakramentih, vodi in razširja sv. cerkev. Hvalimo Boga, da smo udje te prave cerkve Jezusove, vdajmo se njenemu nauku, ki je pravi čisti nauk Jezusov, vdeležujmo se sv. zakramentov, v katerih nam sv. Duh zveličavne gnade deli, in bodimo živi udje, v lepem keršanskem življenju in v gnadi božji živi udje sv. cerkve, ki bo ostala in cvetela, dokler Gospod Jezus drugokrat pride in svojo zemljensko cerkev prestavi v svoje večno nebeško kraljestvo. Amen.

Pridiga za binkoštni ponedlek.

(Kaj dela sv. Duh v nas? gov. M. H.)

„Ko je Peter govoril, je sv. Duh nagloma prišel čez vse, ki so besedo poslušali.“ Ap. dj. 10, 44.

V v o d.

Kaj neki pomenja stara šega naša, da o binkoštnem času svoje duri, okna, hiše in cerkve z zelenimi vejami brezovimi lepšamo? Jaz rajtam, da se v tej šegi globoko zdihovanje človeške nature razodeva, zdihovanje po sv. Duhu, ker vsak človek čuti in spozna, da sam od sebe nič ne zamore, da vsa naša zmožnost, vse razsvetljenje in napeljevanje pride od sv. Duha. Včeraj smo premišljevali, kako da biva in dela sv. Duh v cerkvi Jezusovi, ker je pravi učenik, posvečevavec in vladar sv. cerkve. Sv. Duh nas uči po sv. cerkvi vso resnico, on posvečuje in opravičuje nas v sv. zakramentih, on je, ki odrešenje Jezusovo človeku prilastuje. Pa tudi pri posamesnem človeku, pri vsakem dobrem delu človeškem se razodeva pomoč in gnada sv. Duha, ker

1. razsvetljuje naš um, da resnico in pravico spoznamo, ker

2. napeljuje in nagiba nam voljo, tudi storiti, kar smo spoznali, ker

3. navdihuje in krepča pobožnega kristjana, da v dobrem stanoviten ostane in napreduje.

To trojno opravilo sv. Duha, po katerem vsakega med nami k svetosti in zveličanju vlada, hočemo danes premišljevati.

Razlaga.

Vsak dobri dar pride od zgoraj; od zgoraj pride

1. pravo spoznanje, spoznanje nebeških reči, živa vera Jezusova. Živa vera v Jezusa in njegovo sveto cerkev je dar

božji. Ne vsak, ki keršanske resnice ve, ima živo vero, pri marsikterem je taka vednost mrtvo spoznanje, kakor, primerim, spoznanje posvetnih reči: da keršanske resnice živo vernješ, da jih za nar večje blago svoje, za luč svojega življenja, za edine postave svojega zaderžanja spoznaš, ti mora gnada sv. Duha um razsvetliti, sv. Duh ti mora živo vero dati. Glejmo farizeje in judovske duhovne. Kolikokrat so slišali Jezusa učiti in vselej so mu morali vsaj v sercu prav dati, tudi imenitnih čudežev njegovih niso mogli tajiti, in vender niso verovali v njega, ker se je njih prevzetno serce ustavljalo gnadi sv. Duha. Glejmo Savla. Gotovo je slišal pridigati aposteljne in poznal visoke resnice nove vere Jezusove; ali njegovo prevzetno serce se ni podalo svetej, jasnej resnici: oslepljeni od krivičnega serda je le preganjal vse, ki so v Jezusa verovali. Ali glej, ko v Damask hiti, tamošne kristjane vjet, vklenit in pred krivično sodnijo peljat, ga doseže žark gnade božje, klic glasa Jezusovega. Telesno oko mu otemni, da bi dušno oko mu bilo razsvetljeno. Ker je tri dni brez vse jedi in pijače molil, je bil kerščen in je zopet dobil luč svojih oči; pa tudi njegov um je bil razsvetljen od resnice svete vere, da je spoznal nar skrivnejše reči in da ni jenjal vse svoje žive dni Jezusa oznanovati po vseh deželah in vsim narodom. Tako živo spoznanje pride le od sv. Duha. Poslušajmo drug zgled. Sv. Avguštin je po vsem rimskem kraljestvu slovel zavolj posvetne modrosti in učenosti; ali živel v hudih zmotah in hudobijah — da prav rečem, bil je brez vse vere. Imel je v Milanu imenitno službo, in je iz radovednosti vnete pridige sv. Ambrozija kterikrat poslušal. Globoko mu je segala beseda škofova do serca, pa prav in živo ga ni prepričala. Sedi enkrat na vertu pod figovim drevesom, žalosten, da ne more k živi veri in pobolšanju priti. Na enkrat zasliši mili sladki glas: „Vzemi in beri, vzemi in beri!“ Avguštin seže po pismu, ki zraven njega leži. Listi so sv. aposteljna Pavla, jih odpre in oči mu padejo na besede: „Kakor po dne naj pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in v nehvaležnosti, ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.“ (Rim. 13.)

Ko to bere, je vsa zmota njegovega uma, vsa huda in slaba volja ga minula; on veruje, Avguštin je prepričan in spreobrnjen. Kristjani! gnada sv. Duha ga je razsvetila, da živo veruje, kar je že prej za resnico spoznal.

Kaj se imamo iz teh izgledov učiti? Pravim to, da je sv. živa vera dar božji, da mora sv. Duh nam um razsvetliti, če hočemo božje resnice tako spoznati, da so nam nar večje blago, luč, tolažba, pot in postava našega življenja. V ta namen se pred vsako pridigo sv. Duh za razsvetljenje prosi, ker pridiznik zastonj govori in kliče, zastonj prepričuje in opominja, kedar njemu in poslušavcom razsvetljuječe gnade sv. Duha manjka. Za to ne zamudi, ne opusti kristjan molitve pred sv. pridigo, ako hočeš, da bi beseda božja tebi um in serce razsvetljila, da moreš živo verovati, kar se ti oznanuje. Sv. živa vera je dar sv. Duha, ki nam um razsvetljuje.

2. Sv. Duh napeljuje in nagiba nam voljo, da storimo in izpeljemo, kar nam božja postava ukazuje. Čudna je ta gnada sv. Duha, ki nas hudega svari in k dobremu napeljuje. Gospod Jezus jo upodobi rahlemu vetru, ker pravi: „Veter piše in ne veš, od kod pride in kam da gre.“ Tako pride nam včasih, da ne vemo od kod, kaka mila, sveta misel, kaka žalost, ki nas spodbada, kaj dobrega storiti, kako nevarnost zapustiti, ali k pokori seči — glej! gnada sv. Duha je, ki nas kliče in vabi. O ne ustavljalj se kristjan milemu zburanju in vabljenju, stori hitro in veselo, kar ti neki znotranji glas svetuje, bodi si, da bi imel, kako nevarno društvo zapustiti ali kako krivico popraviti, ali sv. zakrament pokore prejeti, ali kako molitvo ali drugo dobro delo storiti. Ne zanemarjalj zlate ure, ko je tvoja volja dobra in pripravna, zakaj taka zlata ura in dobra volja preide, in se morebiti ne verne več nazaj. Čudno se razodeva to zburanje gnade božje pri Mariji Egipčanski. Bila je ta Marija v Egipčanskem mestu Aleksandrii doma, čudno lepe postave, pa že v cveteči mladosti je na gerde pote prišla; bila je očitna grešnica. Sliši enkrat, da hoče več kristjanov v Jeruzalem romati, tudi ona hoče ž njimi, pa ne iz pobožnosti, le iz radovednosti. Bil je ravno god povišanja sv. križa. Ko romarji v lepo cerkev svetega križa v dolgi rajdi romajo, hoče tudi ona za njimi, pa neka čudovitna moč jej brani, da

ne more prestopiti. Vsa začudjena se vsede v en kot pred cerkvijo in premišljuje, kaj da jej brani v cerkev stopiti. Žark gnade sv. Duha pade v njeno spačeno serce. Ona spozna hudo in nesramnost svojo, da ni vredna, gledati sv. križa, na katerem je Jezus tudi za njene grehe toliko terpel. Milo začne jokati. Ko je dolgo jokala in žalovala, oberne svoje oči proti cerkvi in zagleda nad cerkovnimi durmi podobo device Marije. Spomni se, da je enkrat slišala, kako da je Marija mati milosti in pribežališče grešnikov. Poklekne, in prosi ponižno Marijo za njeno mogočno predprošnjo. Vstane, in glej! zdaj zamore v cerkev stopiti. Morete si misliti, kake goreče molitve, kake svete obljube in gorke solze da je ta zgrevana grešnica pred sv. križem točila. Ko sopet iz cerkve pride in se zahvaljuje pred Marijno podobo, se jej dozdeva, da sliši glas: „Pojdi čez Jordan in tam boš mir našla.“ V neki cerkvi ob Jordanu se je spovedala, potlej se je v puščavo podala, kjer je 47 let ojstro pokoro delala. Pa vse te dolge leta ni vidila nobenega človeka. Tam jo je našel sv. mašnik in puščavnik Cosim, ki jo je veliki četrtek s svetim rešnjim Telesom previdil. — Tako čudno nagiba in napeljuje gnada sv. Duha človeka k pokori, k poboljšanju in vsemu dobremu; srečen, kdor se pusti peljati; srečen, kdor

3. v dobrem stanoviten ostane in napreduje v zvestosti in svetosti. Tudi za to deli sv. Dub svoje gnade: „On je, ki hotenje in spolnenje daje.“ Velika je moč sv. Duha v tej reči. Kedar slabost človeško premisliš, zraven pa včasih vidiš, kako stanovitno se ktera pobožna duša s skušnjavo bojuje in v nar večih nevarnostih čistost, pravičnost in zvestost ohrani; ali kako poterpežljivo in voljno marsikteri kristjan narhujše težave, nesreče in vsakdajne križe nosi; ali kako zvesto in natanjko nekteri svojo dolžnost dopolnuje; ali kako serčno se nekteri spokornik zoper stare navade bojuje, moraš obstati, da je taka stanovitnost, taka serčnost, taka zvestost in čednost slabemu človeku le mogoča s pomočjo in gnado sv. Duha, ki ne neha človeka krepčati in voditi.

S k l e p.

Ja! kaj bi slabi človek bil brez gnade sv. Duha? Ako se pa njegovi gnadi podaš, ako njemu svoj um odpreš, da te razsveti, ako se tvoja volja pusti njemu peljati, ako z njegovo gnado stanovitno skerbiš, rasti in napredovati v vsem dobrem in kerščanskih čednostih, kako visoko se moreš povzdigniti? Zvest, pravičen srečen kristjan na zemlji, in zveličan prebivavec večnega kraljestva, za katerega nas je Oče stvaril, Sin odrešil, in h kateremu sv. Duh nas posvečuje in napeljuje. Amen.

Pridiga za 1. pobinkošno nedeljo.

(Ne sodite — ne pogublajte — odpuščajte! Gov. M. H.)

„Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen.“ Luk, 6, 36.

V v o d.

Gospod Jezus je ukazal svojim učencem, „hoditi po vesolnem svetu, učiti vse narode in kerščevati jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha.“ Ukazal je, narodom oznanovati ljubeznjive sladke resnice od usmiljenja božjega, od odrešenja sveta, v katero je Sin božji človek postal in v grenko smert se podal na križevem lesu, oznanovati imenitne in lepe resnice od večnega kraljestva v nebesih, ki bojo ga dosegli vsi, ki bojo verovali, to je živo, stanovitno verovali in bojo kerščeni. Gospod Jezus je apostelnom tudi naročil, naj narode k novemu, lepemu, poštenemu in pravičnemu življenju napeljujejo in ucijo jih, je rekel deržati vse, karkoli sem vam zapovedal.

Današnje nedelno evangelje govori od tako lepe dolžnosti, ktero so aposteljni posebno goreče naročevali, ki je prvemu kristjanom posebno sveta in draga bila. To je dolžnost in čednost pravega usmiljenja, tudi s tistimi, ki grešijo. Ta dolžnost je za naše čase in okoljščine posebno imenitna. Jez si

bom danes prizadeval, keršansko usmiljenje ž njimi, ki se motijo, razlagati in naročevati. Deržim se lepih besed Jezusovih: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen. Ne sodite, in ne bote sojeni, ne pogublajte, in ne bote pogubljeni; odpuščajte, in se bo vam odpuščalo!“

Izročim svojo besedo gnadi presv. Trojice, poslušajte!

Razlaga.

Neskončno usmiljen je Oče nebeški, in dolgo prizanesljiv našim zmotam in hudobijam. On prizanaša naše zmote in slabosti, on čaka, da se grešnik še poboljša in pusti svoje sonce sjati, svoj dež priti čez pravične in krivične. Ako pa neskončno pravični in sveti Gospod nebes in zemlje usmiljenje ima z slabostmi in pregrehami našimi: zakaj bi ne imeli mi eden drugega terpeti, zakaj bi imeli mi svoje brate hudo soditi, zamečevati in pogubljeni. O ravnajmo in storimo po lepi besedi Jezusovi: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče nebeški usmiljen. „Ne sodite — ne pogublajte — temuč odpuščajte.“

1. „Ne sodite, in ne bote sojeni.“

Prava „ljubezen, uči sv. Pavl, ne misli hudega“ — „ona vse izgovarja.“ Pobožni kristjan ne obsodi svojega bližnjega, če ni od hudega dela njegovega prepričan, on ne obrača na hudo stran del, besed, pogledov in potov svojih bratov, on misli dobro od vsakega, dokler le zamore. Ali kako radi in pogosto se pregrešujemo zoper to čednost kerščanski pravičnosti in ljubezni. Glej! te vidiš svojega brata kam iti ali s čem govoriti, in že ti pokajo hude misli zoper njegovo čast in poštenost po glavi; ti zapaziš na njem kako slabost, in že ga v sercu zamečuješ, in ga hudobnega in k vsej hudobii pripravljenega imaš. Ali tebi pride kaj ob rok, in že imaš koga v hudem sumu, da bi bil on zgubljeno reč zmeknil. Kristjan, poslušaj! take hude misli in sodbe so velika krivica zoper tvojega bližnjega; so greh in razžalenje zoper Boga, ki človeške serca spregleduje in ki je vso sodbo sebi prihranil. „Kdo si ti, svari sv. Pavl, da plujega (božjega) hlapca sodiš? Svojemu Gospodu stoji ali pade (on).“ (Rimlj. 14, 4.) „Ne sodite, pravi Jezus, in ne bote sojeni.“

Ja, kdor svojega brata krivično sodi, od njega krivično hudo misli, sodi sam sebe. Kar človek v svojem sercu najde, misli tudi v drugih najti; ako tedaj drugim rad malopridnosti obeša, razodeva, da je sam takim podveržen. Tako uči sv. Pavl, ki pravi: „O človek, ki drugega (hudo) sodiš, ti nimaš izgovora. Zakaj v čem ti drugega sodiš, v tem sebe obsodiš; saj ti ravno to delaš, kar sodiš.“ (Rimlj. 12, 1—3.) Zato ljubi bratje in sestre moje! bodimo usmiljeni, ne sodimo, ne mislimo hudega od svojega bližnjega!

2. Gospod Jezus uči v današnjem evangelju: „Ne pogublajte, in ne bote pogubljeni.“ Kje je človek, da bi ne ječal pod jarmom človeške slabosti, da bi v nevarnosti ne bil, v marsikterih skušnjavah, ki ga znajo napasti, hudo grešiti? Da se smertnega padca ovaruješ, moraš pri vsej svoji dobri volji, le gnadi in previdnosti božje pristevati. Vidiš pa bližnjega globoko pasti, o ne pogublaj, ne zaverzi in obrekuj ga, ne raznašaj njegove nesreče; glej velika je človeška slabost in hudobija, pa še obilniša je gnada božja; ta, ki je globoko padel se zna poboljšati in visoko stati v božjej ljubezni. Imej z nesrečnim bratom priserčno usmiljenje, moli za njega in skusi ga s prijaznim in prijetnim svarjenjem na dobro pot nazaj peljati. O poglej v svoje lastno serce, morebiti da najdeš sam v sebi enake ali druge zmote in hudobije, ki ti svetujejo usmiljenje in prizanašanje imeti s svojim bratom. K sv. opatu Poemonu pride enkrat mlad puščavnik in ga prosi: Oče moj! kako se ovarjem obrekovanja in opravljanja? Sv. mož mu odgovori: Kadar od kakega tovarša kaj hudega slišiš ali vidiš, poglej v svoje serce, spreglej se, katere pregrehe da sam imaš, — ako boš svoje lastne slabosti spoznal, svojega brata ne boš pogubljal.

Ja! vari se kristjan, koga zavolj njegovega pregreška pogubljeti, da ne boš tudi ti zavolj svojih slabost pogubljen; vari se še bolj, opravljanje in pogubljanje, ki ga slišiš, raznašati in z obiranjem svoj kratek čas imeti. Kakor kepa snega, ki se na visoki gori sproži, v teku ali valanju zmirom narašča, in kamor prileti, drevje in hiše zdrobi: tako narašča huda, pogubljiva beseda, ki od ust do ust, od hiše do hiše, od vasi do vasi leti, in vzame nesrečnemu, čez kterege se sproži, čast, zaupanje ljudi, vesele in mirne ure, zamoženje, sčasoma zdravje

in življenje. Kako pa hočeš enkrat dostaviti, kar je hudi, pogubljevavni jezik tvoj vzel in škodoval? Zato ne zabi nikoli besed Jezusovih: „Bodite usmiljeni — ne pogublajte.“

3. Gospod Jezus govori v današnjem evangelju: „Odpuščajte, in se bo vam odpuščalo.“ Svojemu razžalniku iz serca odpustiti, razžaljenje in krivice, naj so velike ali majhne, zabiti, sovražstvo in jezo, katero uni zoper nas nosi, z ljubeznijo premagovati, temu, ki nam je hudo storil, nas sovražil, nas obrekoval, nas preganjal in britkost nam napravljaj, z molitvijo, dobroto in serčno prijaznostjo povračati, to, kristjani, je nar lepši sad keršanskega usmiljenja, ja to stori nas Bogu podobne; to, ako smem reči, to primora Boga, da tudi nam odpusti hudobije in razžalenje naše. Zakaj Jezus, Sin božji nam je porok, ki uči: „Odpuščajte in vam se bo odpuščalo.“ „Ako bote ljudem odpustili njih pregrehe, vam tudi bo Oče nebeški vaše grehe odpustil.“ To resnico bote prav spoznali v sledeči dogodbi. Gvalbert je bil imeniten mlad vojak, in čisto v posvetno pregrešno življenje zapleten. Prigodi se, da je nek sovražnik njegovega ljubega brata ubil. Gvalbert se zaroti, da mora kri ubijavca viditi, naj bi ga tudi pred oltarjem našel. Veliki petek je; Gvalbert jezdi skoz neko globoko sotesko; ravno tukaj ga ubijavec sreča brez vsega orožja. Mu ne more uteči, Gvalbert potegne svoj meč in zajucka, da ima sovražnika v svojej pesti. Uni pa poklekne pred mladega vojaka, dene roke križema čez svoje persi, in ga lepo prosi v imenu križanega Jezusa, naj mu življenje pusti. Neka čudna moč ga omeče, mu odpusti in ga objame. Od tod gre v bližnjo cerkev, pade pod sv. martro in moli: „Mili Jezus! ti si učil, da če mi v tvojem imenu svojim sovražnikom odpustimo, boš tudi ti nam naše grehe odpustil. Glej! jaz sem v tvojem imenu svojemu narvečemu sovražniku odpustil, in zdaj tukaj klečim, in te za odpuščanje svojih grehov prosim. Mili Jezus, ali mi jih boš odpustil?“ In čudovitno je sv. martra glavo nagnila, kakor da bi ga bila hotla odpuščanja zagotoviti. Gvalbert je od te ure svoje posvetno življenje zapustil, — sv. cerkev ga svetnika časti. Ja! obilne gnade teko vsakemu, ki zna odpustiti. Kdor usmiljenje ima, bo usmiljenje dobil.

S k l e p.

Kristjani moji ! jaz sklenem svojo pridigo z Jezusovo besedo : Bodite usmiljeni s svojim bližnjem. Ne sodite, ne mislite hudo od svojega brata, imejte ga v časti tudi v svojih mislih, ne pogublajte, ne opravljajte in obirajte nobenega, pokrivajte madeže bližnjega z obilnostjo svoje ljubezni — odpustajte vselej in iz serca, kadar ste razžaljeni — bodite usmiljeni, kakor je Oče nebeški usmiljen ! Amen.

XXXVII. Pridiga.

(Konec.)

R a z l a g a.

V čast božjo, v hvalo preblazene Device Marije in k tolažbi svojega serca nekoliko premišlujemo, da je Marija zlasti kristjanom po božji ljubeznivi previdnosti v pomoč izvoljena in dana.

1. Že dostikrat vam je bilo oznanovano in upam, da nikomur več neznano ni, da je bil sv. Janez od Marije v sina sprejet in Marija sv. Janezu v duhovno mater izvoljena in dana ; zakaj to je sam Jezus s križa odločil, preden je svojo presveto dušo v roke Očeta nebeškega izročil. „Mati ! glej svojega sina“, reče Jezus Mariji. „Glej svojo mater!“ reče Janezu. Da je pa Jezus to besedo le Janezu samemu govoril, se je zategadelj zgodilo, ker je Janez edini zmed vseh aposteljnov in učencov Jezusu še v nar grozniši smerti na križu zvest ostal ; v Janezu so pa bili vsi aposteljni pomenjeni in izrečeni, kar nam spet Jezusova lastna beseda zaterdi, ker jih po svojem vstajenju v svojem govoru do Magdalene vse imenuje svoje brate, rekoč : „Pojdi do mojih bratov in povej jim.“ Če so tedaj aposteljni v čast Jezusovih bratov povzdignjeni, so s tim blagornim pobratenjem tudi Marijo v svojo mater zadobili. Ker je pa vera po aposteljnih vpeljana in vstanovljena,

smo tedaj mi in vsi verni kristjani duhovni otroci aposteljnov, ker smo po njih k novemu življenju gnade božje prerojeni; ako smo njih otroci, je Marija tudi naša splošna mati.

Kakšna služba je pa toraj Mariji sporočena, ker je vsem kristjanom v splošno mater izvoljena in dana?

Oh! to že dosti očitno govori beseda: „Mati“. Saj je mati svojim otrokom oskerbnica, varhinja, zavetnica, tolažnica, ob kratkem, ona jim je nar ljubezniviša pomočnica. Ako pa še bolj živo počutiti hočete, kaj sama beseda: „mati“ pomenja, spomnite se Hagare, Izmaeljeve matere, naj vam odgovori zdihovanje Tobijeve matere, naj vam pové mati, čigar otroka je Salomon razdvojiti zapovedal, da bi se po tem potu zvedelo, ktera je prava mati otrokova. Le samo to pa vedite, da Marijna ljubezen do kristjanov tako visoko vseh drugih mater ljubezen presega, kolikor presega po svoji popolnosti vse druge matere. Vse to nam spričuje, kako veliko pomočnico kristjani v Mariji imamo in da se po pravici imenuje: „pomoč kristjanov“.

2. Da bo Marija kristjanom velika pomočnica, je že prerokovano po njenih predpodobah v starem testamentu. Znano nam je iz zgodb sv. pisma st. zakona, da je Bog svojemu izvoljenemu ljudstvu večkrat pomoč poslal po izverstnih ženah, ktere so Izraelci kot pomočnice visoko častili. Izmed njih omenim le Deboro, prerokinjo, ktera je na Efrajskem pogorju prebivala. Ko je Kananski kralj Jabin Izraelce hudo stiskoval, nagovarja Baraka Izraelca, naj napade Kananejce iz Taborske gore. Zares zmagajo Izraelci in Izraelkinja Jael usmerti kananskega vojskovodja; Debora in Jael ste bile pomočnici Izraelskemu ljudstvu. — Ko Holofern, viši vojskovodja Asirskega kralja mestice Betulijo obleže, ga je serčna vdova Judit usmrtila in s tim ne le mestice, ampak celo Izraelsko ljudstvo velike nevarnosti otela. — Judinjo Ester je kralj Ahasver v ženo vzel. Zviti Haman, kraljev hudobni svetovavc podšuntuje kralja tako dolgo, da od njega dobi povelje, vse Jude po celem kraljestvu pokončati. Ko kraljica Ester veliko nevarnost zvé, ktera proti njenemu narodu, hiti h kralju in sprosi milost preganjanemu ljudstvu. Zatoraj se tudi Ester šteje med pomočnice izvoljenega ljudstva. — To nam spričuje, da je Bog

že nekdanj svojemu ljudstvu, kedar je bilo v veliki sili ali stiski, akoravno bi bil sam pomagati zamogel, vendar kako izverstno ženo v pomoč poslal. In zakaj to? Pokazati nam je hotel, da bo ravno tako svojemu izvoljenemu ljudstvu novega zakona, t. j. kristjanom pomoč pošiljal po nar izverstnejši ženi, po Mariji preblaženi materi svojega božjega Sina. Ta naj mu bo vse čase mogočna pomočnica v vsakterih silah, nadlogah in vse osrečivne in častiljive žene starega zakona naj le v podobi odkazujejo veliko pomočnico novega testameta.

Naznanjena je dalej Marija kot pomočnica po pribežališnih mestih starega testameta. Bilo je nekterih mest v pribežališče odločenih, kjer so vsi, še hudodelniki varnost našli. Kristjanom je pa Jezus le Marijo v pribežališče odločil, da bi vsi k nji zatekali in pri nji varnost našli.

Jezus je tudi zavoljo potrebnosti svojemu izvoljenemu ljudstvu hotel v svoji lastni materi mogočno pomočnico dati; kajti previdil je On grozovito preganjanje, pod katerim bo njegova cerkev zdihovala skoz več sto let; previdil je zvijačno zapeljivost krivovercov in kervožejno serditost nevernikov; vidil je v duhu odpadle otroke katoljške cerkve, kateri bojo divjali zoper lastno mater; previdil je vse stiske in nadloge, ktere bo imela njegova cerkev posledne čase terpeti; zatorej je on hotel svojemu ljudstvu za vse take potrebnosti v svoji materi pomoč dati, da bi bile zdihovanja božjih otrok za stanovitnost in poboljšanje toliko poprej uslišane, ako bo Marija, do ktere se zatekajo, ž njih molitvami tudi svoje prošnje sklepal.

Tako je Marija kristjanom v mater in pomočnico odločena.

II.

Marija se je pa tudi po svojem visokem poklicu kristjanom vselej kot pomočnico skazovala.

Kakor je Marija, gnade polna, sleherni poklic, do ktereга je bila izvoljena, sleherni službo, ktera ji je bila naložena, z natančno popolnostjo spolnovala, se je tudi vselej kot nar ljubezni višo in mogočno pomočnico kristjanov skazovala v dušnih

in telesnih potrebah, tako, da lahko moremo po Janezovih besedah reči: „Ako bi bile vse njene dela posebej popisane, bi za te bukve celi svet zadosti prostoren ne bil.“ Jan. 21, 25. Njeno pomoč skušajo vse čase cele kraljestva, dežele, srenje, posamesni stanovi, družine in kristjani. Poslušajmo sv. Bonaventura, kateri pravi: „Kje je kdo na svetu, na kterega sonce ne bi sijalo? In kje je kdo, kterega še Marijno usmiljenje ne bi bilo obsenčilo?“

Dva nar hujša sovražnika keršanstva sta neverstvo in krivoverstvo; zoper oba je Marija kristjanom močna pomočnica. Zatorej v besedah svetega pisma: „Močna si kot v boj pripravljena vojska“, Marijo pomenjeno misli in cerkveni očetje jo slavijo z besedami, ktere se ponavljajo v duhovnih molitvah v čast Device Marije: „Veseli se Devica Marija, zakaj ti sama si premagala vse krive vere po celem svetu.“ V poterjenje teh besed čujte sledeče prigodbe: V dvanajstem stoletju se je pričela na južnem Francozkem prav nevarna kriva vera, in vsled krive vere so se vneli punti in boji.

Cerkev in ljudstvo ste v veliki zadregi; papeži si prizadevajo z lepim in z vojsko krivoverce krotiti, ali vse prizadevanje ima le malo vspeha. V tej sili se Marija Devica svetemu Dominiku prikaže ter ga molitev sv. roženkranca uci. Od te dobe, ko so jeli siromašni minihi po mestih in vaséh hoditi, pridigovati in sv. roženkranc z ljudstvom moliti, se je na boljše obrnilo. Mnogo tavžent krivovercov se je vernilo nazaj k pravi materi, katoljski cerkvi, punti in boji so nehali, tako, da so vsi spoznali, da je le Marija to krivico vkrotila.

V silni vojski, ktera je skoz trideset let med Katoljčani in Luteranci terpela, so si katoljčani Marijo v pomočnico izvolili. Precej o začetku te vojske se vname bitva blizo Prage na beli gori med katoljsko in krivoversko armado. Že se jame zmaga na stran krivovercov naginjati, kar prijezdi pobožni mnih Dominik s svetim razpelom in podobo Device Marije v rokah in priganja katoljske vojšake vnovič k serčnosti in zmagi. — Tudi osvobodjenje Dunajskega mesta od turške oblege l. 1683 se Marijni pomoči pripisuje. Marija je kristjanom pomočnica v vojskinih in krivoverskih stiskah; v teh stiskah je Maksimiljan, vojvoda Bavarski, Marijnemu varstvu svoje dežele priporočil,

zatorej še sedaj Bavarski tolarji podobo Device Marije, kot varhinje Bavarske, na licu nosijo. Že prvi keršanski Ogerski kralj Štefan je Marijo v varhinjo svojega kraljestva izvolil in tudi na Ogerskih tolarjih najdemo pogostokrat podobo Marije, varhinje Ogerskega kraljestva. Da je pa Marija tudi v kugah in drugih revah kristjanom pomočnica, naj spričuje sledeča prigodba. V Monakovem, glavnem mestu na Bavarskem, je na velikem tergu podoba Device Marije na visokem marmornatem stebru postavljena v spomin in zahvalo za zmago na beli gori. Pri tej podobi so se Monakovčanje kaj radi zbirali vsaki večer ter ondi litanije v čast Device Marije molili. L. 1803 prepové Bavarski kralj pobožnosti pred to podobo Device Marije. Leta 1854 kolera po Monakovem strašno razsaja; kralj sopet dovoli, da se smejo obhajati pobožnosti pred občno visoko častovano podobo. 28. avgusta se obhaja slovesna peta meša, naj se odverne strašna kuga; več kot 25.000 ljudi je pričujočih. Od te dobe je kuga odlegla in 3. oktobra se je pela zahvalna maša za to, da je prenehala strašna kuga.

Jeli je nam treba še več dokazov, da je Marija v vsakoteri stiski „pomočnica kristjanov“? Jasno in glasno nam to spričujejo Jezusove besede, ktere je še s križa govoril in neštevilni zgledi, po kterih se je kristjanom v raznoterih nadlogah usmiljeno pomočnico že skazala in se še vedno skazuje. — Le eno priliko iz starega zakona še tukaj omenim. O času preroka Elija je velika suša zemljo terla, da ni bilo viditi zelene travice, in vsi studenci so se sušili. Na Elijeve prošnje se na nebu meglica prikaže in precej prilije rodoviten dežej, da se vse rastline spet oživé in studenci sopet napojé. — Enaka ti meglici, ktera se je po Elijevi molitvi na nebu prikazala, je Marija v veliki dušni ali duhovni suši. Kedar vera v naših sercih hira, in upanje omaguje in ljubezen umira, in vročina hudih strast pritiska, se Marija na dušnem obnebu kot majhna meglica prikaže. Če tedaj v njo zaupamo in po pomoči zdihujemo, se kot rahli dežej nad naše serca izlije, da se oživijo in prebudijo k veri, upanju in ljubezni, k novemu dušnemu življenju v Bogu, da sopet veseli sad dobrih del donasajo. O zares Marija, ti si naša, ti si vsih kristjanov mogočna, usmiljena, ljubezniva pomočnica,

S k l e p.

Potolaženi bodimo in nadlog in stisk se ne strahujmo, ker imamo tolikanj mogočno in usmiljeno pomočnico! Ako nas pa Bog z nadlogami obiskuje, spomnimo se, kam imamo zatekati! Pobožno in ginjeno molimo prelepo molitvico, katero nas cerkev uči: „Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja pomočnica; ne zaverzi naših prošenj v naših nadlogah.“ Vemo pa tudi, da je sveti roženkranc Mariji posebno ljuba molitev; o ne sramujmo se ga moliti, ampak molimo ga radi in pobožno sami za se ali pa v združeni molitvi! O Marija, pred celim svetom Te spoznamo in častimo kot našo pomočnico; tvoji pomoči se priporočamo; pomagaj nam, ne zapusti nas v dušnih ali telesnih potrebah; posebno in priserčno Te prosimo, bodi nam usmiljena pomočnica v smertni uri in pred sodnikom; o Marija, pomoč kristjanov, za nas Boga prosi. Amen.

XXXVIII. Pridiga.

Qua ex causa Maria „Regina angelorum“ vocanda; quomodo perinde a nobis honoranda.

„Marija, kraljica angeljev: za nas Boga prosi.“ Lavr. lit. v. 36.

V v o d.

V Lavretanskih litanijah, v katerih katoljska cerkev preblazeno Devico Marijo s slavnimi priimki poveličuje, se lahko tri pglavitni deli razločijo. Pervi del našteva gnade in čednosti, s katerimi je bila presveta Devica od Boga obdarovana; drugi del zapopada gnade, ktere nam Marija od Boga zadobiva. Ta dva dela sem vam do sedaj razlagoval. — Tretji del oznanuje njeno visokost in veličastvo v nebesih.

Mariji se daje priimek nar više časti na zemlji, imenuje se kraljica, pa ne samo le zato, ker je bila kraljevega rodu Davidovega, temuč še veliko več zato, ker je mati kralja vseh kraljev, gospoda vseh gospodov. Njena nad vse častita in večna kraljeva čast je predpomenjena po nar slavnih kraljicah starega

testamenta; ali kolikor je telo imenitnejše od sence, toliko presega Marija vse imenitne kraljice. Da si njeno previsoko čast globokeje v serca vtisnemo, premišljajmo danes verstico: Marija, kraljica angelov!

Prevdarimo najpred: 1. kdo so angeli? 2. v čem jim je podobna Marija, da se imenuje kraljica angelov? 3. kako jo moramo vsled te visokosti častiti? Poslušajte!

Razlaga.

1. Kdo so angelji? V katekizmu ste se učili: Angelji so zgolj ali čisti duhovi, ki imajo popolnši um in voljo, telesa pa nimajo. — a) Kdo nam pa priča in zagotavlja, da so zares takšne bitja ali stvari, ktere nimajo teles, ker jih mi ne vidimo? Že naši pameti se primerno zdi, da je Bog po svoji neskončni mogočnosti, modrosti in dobrotljivosti zraven človeka še druge popolnejše bitja stvaril, ki imajo popolnejši um in voljo, Boga popolnejše ljubijo in so proste telesnih vezi. Določno gotovost o angeljih dobimo po božjem razodetju. Perve besede svetega pisma se glasijo: „V začetku je Bog stvaril nebo in zemljo.“ Mozes na tanko popisuje stvaritev sveta; od stvaritve nebeških duhov pa molči; to pa naj nas ne moti, ampak soditi smemo, da so angelji že bili v nebesih pred stvarmi na svetu in da so nebesa že bile polne čistih, Bogu dopadljivih duhov, predenj ste se ločile voda in zemlja. Dasiravno Mozes od stvarjenja angeljev molči, vendar pogostokrat od njih govori. Pripoveduje, da je neki angelj tolažil in vodil revo Hagar, ktera je s svojim sinom Izmaelom bila pregnana iz Abrahamove hiše; da so angelji rešili Lota iz pogube Sodomske; da je angelj vstavil Abrahamu roko, ktero je ravno povzdignil, da bi daroval svojega sina Izaka v dokaz svoje ljubezni in pokorščine do Boga; da je Jakob v sanjeh gledal angelje na lestvi (lojtri) nebeški; da so ga angelji oserčili, predenj je šel svojemu razserdenemu bratu Ezavu na proti itd. Tudi drugi po svetem dubu osvitljeni pisatelji svetega pisma angelje pogosto omenjajo, večkrat tudi v novem testamentu. Angelj oznani Mariji, da bo mati Sinu božjega in Zveličarja; angelj opomni Jožefa, naj beži z detetom božjim v

Egipt, in po Herodeževi smerti, naj se verne nazaj v Galilejo; angelj tolaži Jezusa na oljski gori; angelj odvali ženam kamen od Jezusovega groba; angelj otme Petra iz jetnice.

Jezus sam govori od angeljev. Petru, ki je hlapcu Malhu uho odsekal, reče: „Vtakni svoj meč v nožnico. Ali misliš, da bi ne mogel sedaj prositi svojega Očeta, da bi mi še več kot dvanajst legionov angeljskih poslal na pomoč?“ Ravno tako govorijo aposteljni od angeljev. Sv. apostel Pavl piše v l. do Rimljanov, „da ga še angelji ne morejo ločiti od ljubezni božje in do Jezusa Kristusa“; (Rim. 8, 30.) v l. do Galačanov: „Ako bi vam tudi angelj iz nebes drugo evangelje oznanoval, kot mi, naj bode preklet.“ Sv. apostel Peter od Jezusovega veličastva v nebesih takole govori: „Jezus je požerl smert in sedi na desnici božji. On je šel v nebesa in podverženi so mu angelji, oblasti, mogočni.“ (1. Pet. 3, 22.) Enako učijo cerkveni učeni. Ni skoraj strani v svetem pismu, ktera bi ne pričala, da so angelji, uči sv. Gregor. Potem ne samo sv. pismo stare zaveze, ampak tudi sv. pismo nove zaveze in sveti cerkveni učeni učijo in terdijo, da so zares angelji ali čisti in popolni duhovi; tako je katoljska cerkev od nekđaj učila in bo vselej učila.

b) Kakošni so angelji? 1. angelji so zgolj duhovi, t. j. oni imajo um in voljo, telesa pa nimajo. Tako uči sv. Pavl v listu do Hebrejov: „Alj niso vsi angelji duhovi?“ (Hebr. 1. 14.) Angelji so se včasih ljudem tudi v človeški podobi prikazali, kakor Rafael Tobiju; vendar ta podoba ni jim lastna, marveč le izposojena, da so mogli z ljudmi vidno se obhajati. Katoljska cerkev je vselej učila, da so angelji breztelesni. 2. Angelji so neumerjoči in nestrohljivi; ker dobri angelji niso grešili, jih tudi smert ne more zadeti, ktera je kazen greha; ker teles nimajo, tudi časno ne morejo umreti, ne strohneti. (glej Luk. 20, 35. 36.) 3. Angelji so imenitnejši, kot ljudje, ker imajo popolni um in voljo, tudi večo moč in oblast, kot vse druge stvari. „Le malo pod angelje si ga (človeka) ponižal.“ Ps. 8, 6. 4. Angelji so sveti, le dobro jim dopada, hudo pa sovražijo; voljo božjo hitro in veselo spolnujejo. Ker so dobri in sveti, se veselijo našega spokorjenja. 5. Angelji so zveličani; ker brez prenehanja gledajo obličje božje

in vživljajo nam neznano veselje. Jezus uči: „Angelji v nebesih vedno gledajo obličje, ki je v nebesih.“ Mat. 18. 10.

c) Koliko je angeljev in koliko je angeljskih verst?

Število angeljev je gotovo veliko in po nauku sv. Bernarda je večje kot število zvezd na podnebji, vseh ljudi na zemlji in še clo peska ob morji. Že Jezus govori od 12 legionov angeljskih, ktere bi mu, če bi hotel, Oče nebeški poslal na pomoč. Že pri Jezusovah jaselcah se je angelju pridružila množica nebeških trum in je Boga častila, rekoč: „Slava Bogu itd. Luk. 2, 13. Tudi Janez je v skrivnem razodenju gledal in čul glas mnogih angeljev, njih število je bilo tavitokrat tavitent. Skrivno razod. 5. 11. Cerkveni učeniki razločijo devet angeljskih verst, kterih tukaj ne bom našteval, raji hočemo preiskati: kateri poklic so od Boga prejeli?

Bog je stvaril angelje, da bi njemu služili in ljudi varovali, toraj najpred v poveličanje njegove časti, da njegovo mogočnost, modrost in dobrotljivost vedno občudujejo, Boga vedno častijo, slavijo in molijo, kot gospoda in stvarnika celega sveta, da voljo in povelja nar Svetejšega vselej voljno in natančno spolnujejo. Zatoraj kliče David: Hvalite Gospoda vsi njegovi angelji, ki ste mogočni; in tri mladenči Judovski še v plamenih kličejo angelje: Hvalite Gospoda, vi angelji gospodovi! Hvalite in poveljučujte ga vekomaj nad vse. (Dan. 3, 58.) Angelji so poklicani, da so nam varhi in voditelji, da nam v nebesa in k zveličanju pripomagajo: „Glej, jez bom poslal svojega angelja, kateri pojde pred teboj, in te bo varoval na potu, in pripeljal v kraj, kterega sem pripravil.“ 2. Moz. 23. 20. „Angeljem svojim je ukazal, da te varujejo po vseh tvojih potih.“ Ps. 103, 20. „Alj niso angelji poslani, da služijo tim, kateri so poklicani k zveličanju?“ Hebr. 1. 4.

2. Sedaj, ko vemo, kdo so angelji, bomo ložej spoznali, v čem je Marija angeljem podobna, da se kraljica angeljev menuje. Angelji so nar popolnejše stvari božje, ki so od Boga nar več darov in gnad prejeli. Nad angelje je pa povzdignjena Marija, ker je še obilnišo mero božjih gnad prejela. Sam angelj Gabriel jo pozdravi in imenuje: „Gnade polno.“ Že to, da je bila izvoljena Mati božjega Sina, da nam je Zveličarja sveta,

Jezusa Kristusa rodila, ji daje nar višo vrednost ne samo na zemlji, ampak tudi v nebesih, in jo poveljuje ne samo nad vse ljudi, ampak nad vse angelje. Dokler angelji Jezusa molijo in častijo, je Mariji bil Jezus sam pokoren. Če je tedaj Marija mati božja, mati kralja vseh angeljev, se tudi sme imenovati kraljica angeljev.

K prejeti gnadi božji mora pristopiti lastno prizadevanje. Mnogo darov in gnad so prejeli vsi angelji, vsi pa niso ostali v gnadi božji; veliko angeljev je zapravilo prejete gnade po prevzetnosti in nepokorščini. Ravno s tim je Marija preseгла tudi angelje, da je božje gnade vselej vredno se skazala zavolj svoje prelepe čednosti. Sveti Bernard govori: „Akoravno je Marija dopadla Bogu zavoljo svoje čistosti, je vendar le zavolj svoje ponižnosti spočela.“ Še nikdar ni bilo lepše cvetlice ne na zemlji, ne v nebesih, ktera bi bila s tako prelepimi čednostmi okinčana, ktera bi bila s tako obilnostjo prijetnega duha napolnjena, kot Marija: pa pri vsem tem še ni nobena v globokejši dolini rastla, kot sopet Marija. To pomenja njeno ponižnost, s katero je dosegla čast matere božje.

Angelji so nam dani v varhe in voditelje, da nas varujejo in nam pripomagajo k zveličanju; Marija nam je pa dana v mater in pomočnico. Rajši in pogostejši kot angelji nam pomaga Marija, ker so njene priprošnje pred Bogom močnejše.

Angelji so nam prijatliji, tovarši; Marija je naša ljubezniva mati. Angelji nas ljubijo prijateljsko, Marija nas ljubi z materno ljubeznijo. Angelji so le dobrim prijatli, od grešnikov se odvernejo, Marija tudi grešnikov ne zapušča, ampak jim je pribežališče. Angelji se spokorjenega grešnika veselijo, Marija pa grešnika kliče iz zmot in pregreh. Velika je ljubezen angeljev do nas; neizrekljivo večja je ljubezen Marijna do nas, ker je naša mati, srednica in vselej vsmiljena pomočnica. Torej presega Marija po prejetih darih in gnadah božjih, po visokosti njenega poklica, po svojih čednostih in po ljubezni do nas daleč, daleč vse angelje in zveličane duhove; prav za prav jo smemo torej klicati in častiti, kot „kraljico angeljev.“

3. Kako naj častimo Marijo kot kraljico angeljev?

V Rožu na Koroškem je lepa romarska cerkev Marije Device v Podgorjah, kamor vsako leto o Marijnih praznikih, posebno pa o Gospojnicah veliko ljudi od vseh krajev zahaja.

Od te cerkve pripoveduje pravljica, da je nekdanj višje v gori stala, kjer je še sedaj majhna kapelica. Sv. Hemma gre na božji pot k Mariji devici v Rožu. Trudna od daljnega pota in ker je bila noseča, ni mogla več po stermin gori do cerkve priti. Pri podnožju gore poklekne, zdihuje, da bi zamogla pri Mariji svojo pobožnost opraviti in od prevelike trudnosti zaspi. Ko se prebudi, vidi, da je pred vratmi romarske cerkve. Angelji so cerkev matere božje z gore v dolino prenesli. Še današnji dan pravijo ljudje, da so angelji podoba device Marije, nebeške kraljice, z gore prenesli, in da so hudiči skalovje za njo metali, da je pa vendar niso mogli zadeti. — Alj se je res tako godilo, ne morem pričati, ker je že več sto let od teh mal preteklo. Toliko se pa še sedaj vidi, da je nekdanj velika skala se odtergala od gore, se razdrobila v manjše pečovje in zavalila v dolino. Na tem mestu, pod visoko steno je sedaj majhna kapelica; pod goro pa stoji velika farna in romarska cerkev.

Naj pa je ta prigodba resnična ali samo pravljica, toliko vendar povzamemo iz nje, kaj si kristjani mislijo od Marije. Kaže nam ta prigodba ali podoba, da je Marija kraljica angeljev, kateri služijo in strežejo angelji. Dobri angelji Marijo spremljujejo, hudi duhovi jo čertijo; če hočemo Marijo častiti, spremljujmo jo na potu keršanskih čednost, zbirajmo se krog nje, prebivajmo radi pri nji. Ona pravi: „Moje veselje je prebivati med človeškimi otroci;“ zlasti med onimi, ki so čistega in ponižnega serca, ki svojih teles še niso oskrunili z grehom.

Veste preljubi, da je Bog vse angelje popolne in dobre vstvaril in jim vsem mnogo darov in gnad podelil; veste pa tudi, da niso vsi v popolnosti in gnadi božji ostali, ampak da so nekteri angelji Bogu pokorščino odrekli in se prevzeli; zatorej jih je Bog vekomaj zavergel in v pekel potisnil; nje imenujemo hude duhove. Ljubi kristjani! mnogo darov smo mi vsi že prejeli, obilno mero vsakterih gnad še prejemamo dan na dan. Glejte, da s prejetimi darimi skerbljivo hišujete, da se ne napihujete in Bogu pokorščine ne odrekujete. Gorje nam, ako nas bo pravični sodnik kot nezveste hlapce spoznal, ravno

tisti strašni brezen, v kateri je Bog prevzetne angelje vekomaj potisnil, bo požerl tudi nas.

V pokorščini in ponižnosti dopademo Bogu, smo podobni angeljcom in častimo Marijo, kraljico angeljev.

Nekdaj je blažena Katarina Ricia prosila preblaženo Devico Marijo, naj ji razodene, s čim bi zamogla njenemu božjemu Sinu nar boljše dopasti. Marija se ji prikaže in ji to govori: „Moja hči! vedi, moj Sin ima dopadenje le nad ponižnimi; bodi ponižna iz serca in dopadla mu boš.“ V čemur ima pa Jezus dopadenje, s tim se tudi njegova Mati posebno časti.

Marija je kraljica ponižnih angeljev, ne prevzetnih duhov. Poslušajte leto vsi, ki se prevzetno oblačite in v dragih oblekah svojo čast iščete, ki imate za lepoticenje svojega života večo skerb, kot za čistost in lepoto svojih duš! Le čisti, ponižni dopadejo Mariji; leti bodo sprejeti med zveličane duhove, katerim je Marija kraljica. Ne povišujte se zavoljo kakoršnih koli darov ali gnad, tako bi le posnemali hude duhove in zaslužili bi si pekel; s ponižnostjo služimo Bogu in častimo Marijo. — Vem, kaj mi na to marsikdo govori. Da je to sedaj šega sveta. Vprašam te pa, ali ti je več ležeče na šegi svetá, kot na gnadi božji, ktera se le s ponižnostjo zadobi in ohrani? Ali ti je več ležeče na šegi svetá, kot na Marijnem varstvu, kterega se le ponižni vdeležijo? Ali ti je več ležeče na šegi svetá, kot na nebesih, ktere so le ponižnim zaobljubljene? Če ti je pa na gnadi božji, na varstvu Marijnem, na časti božjega kraljestva kaj več ležeče, se daj ponižnosti voditi, ne pa od šege slepiti.

S k l e p.

O Marija! ktero je zlasti ponižnost v kraljevo čast nad angelje povečala; obrni na nas svoje milostljive oči, ki še v tolikih potrebah, v tolikih nevarnostih zdihujemo: Sprosi nam potrebno luč, da najdemo pravo pot do tvoje časti, in do našega zveličanja. Amen.

XXXIX. Pridiga.

1. Quomodo Maria „Regina Patriarcharum“? 2. Affectus, quos titulus iste honorificus in cordibus nostris excitet.

„Marija kraljica očakov“; za nas Boga prosi. Lavr. lit. 37. v.

V v o d.

Velika čast je za kralja ali cesarja, kateri več kron nosi, ker so one znamenje njegove slave in mogočnosti. Rimsko-nemški cesar Karl V. je imel pod svojo oblastjo toliko dežel in narodov, da se od njega pripoveduje: Sonce v njegovih kraljestvih ni zatonilo, t. j. dokler je v enih krajih bil den, je v drugih krajih njegovih dežel bila noč. Še današnji dan se v častnem naslovu naših cesarjev naštevajo krone mnogoterih dežel, katerim zapovedujejo, v znamenje njih slavnosti. Enako se tudi Marija, prečista Devica, častuje, ako se naštevajo vsi kraljevski priimki, s katerimi jo cerkev poveljuje. Danes bomo premišljevali častni naslov: Marija, kraljica očakov.“ Da ga lažej razumimo, hočemo preiskati:

1. kdo so bili očaki;
2. v čem jim je podobna Marija, da se imenuje kraljica očakov;
3. Kaj se iz tega učimo.

O Marija, kraljica očakov, sprosi nam gnado, da vse to z naukaželnim sercom premišljujemo!

R a z l a g a.

1. Beseda: „očak“ je častno ime in pomenja očeta ali začetnika posebnega ljudstva ali številnega zaroda. Ta beseda je od cerkve v telesnem in duhovnem pomenu sprejeta.

a) V telesnem pomenu se imenujejo očaki tisti možje stare zaveze, ki so bili očetje izvoljenega ljudstva božjega,

kteri so bili zraven zavolj svojih lepih čednost odločeni predniki ali stari očetje Jezusa Kristusa po človeški natori, kakor so Adam, Noe, Abraham, Izak, Jakob, Jožef Egipčanski, David itd.

b) V duhovnem pomenu pa to lepo ime „očak“ cerkev prilastuje zraven apostelnov, ki so pravi duhovni očetje kristjanov, tudi začetnikom duhovnih redov. Taki so sv. Avguštin, sv. Benedikt, sv. Frančišk Serafinski, sv. Dominik, sv. Norbert, sv. Bernard, sv. Ignaci itd. Marija pa je kraljica obojnih, telesnih in duhovnih očakov.

Očaki stare zaveze so Adam, Noe, Abraham, Izak, Jakob; bili so vsi ti pobožni možje, ktere je Bog izvolil, da prava vera v edinega Boga ni popolnoma zginila izmed ljudi; Bog jih je tudi posebno blagoslovil, počastil in jim dal obljubo, da bo Odrešenik prišel iz njih zaroda. Prelepe lastnosti očakov so: živa vera v edinega, pravega Boga, terdno zaupanje v božje obljube, zvesta ljubezen, in pokorščina do Boga, ktera nikdar ni omagovala, njih stanovitnost, ker se v sredi vesoljnega pohujšanja vendar niso dali pohujšati; vsi pa so z enako gorečnostjo zdihovali po obljubljenem Odrešeniku in so željno pričakovali Ono, ktera bo kači glavo sterla.

Čudovita je bila Noetova stanovitnost; on je bil o svojem času edini mož, ki je veroval v pravega Boga in se ni popačil z pregrehami, katerim so bili vdani ljudje tedajšnjega časa; zatorej je Bog tudi le njega in njegovo rodbino otel vesoljnega potopa in ga storil očaka vsega zaroda. Nad vse je lepa Abrahamova pokorščina in ljubezen do Boga. Bog ga hoče skušati in mu veli, naj mu daruje svojega edinega Sina Izaka v klavni dar. Abraham se ne obotavlja in se precej napravi na pot, spolnit povelje božje; Bogu je zadostila vdanost Abrahamova, zatorej ne pripusti, da bi umerl Izak, ampak obljubi Abrahamu, da bo očak številnega ljudstva. Enako se nam dopada pobožnost Izakova, in terdno zaupanje Jakobovo. Ko se je Jakob s svojimi sini v Egipt preselil, je terdno zaupal, da se bode spolnila obljuba, po kateri bo Bog njegovemu zarodu spet dal Kanansko deželo. Davidovi psalmi nam pričajo njegovo živo zaupanje v obljube, da bo Odrešenik sveta prišel iz njih zaroda, katerih čednosti so se lesketale, kakor zvezde na

jasnem nebu, da so clo angelji ž njimi obhajali se! Tim preslavnim, prečastitim očakom je Marija kraljica, ker jih v častitljivosti daleč presega. Zvezo je Bog storil z Noetom in Abrahamom, ta zveza se je dopolnila v Mariji, deviški materi našega Odrešenika. Očaki starega zakona so prejeli obljubo, da bo iz njih zaroda prišel Zveličar, Marija je pa sama rodila Zveličarja. Očaki so hrepeneli in zdihovali po Odrešeniku, Marija ga je gledala z lastnimi očmi, v svojem naročju je dete božje pestovala, s svojimi persmi ga dojila, s lastnimi rokami mu stregla. Kar so očaki pričakovali, je Marija vživala kot mati našega Odrešenika.

Z očaki stare zaveze so se angelji obhajali, z Marijo pa se je obhajal Jezus sam, pravi Bog. Očaki stare zaveze so začetniki številnega Izraelskega naroda; Marijin zarod, Marijni otroci so vsi pravoverni kristjani, vsi udje katoliške cerkve od izhoda do zahoda; zares je Marija slavnisha in častitljiviša, kot vsi očaki stare zaveze, — ona je kraljica očakov.

Med očake nove zaveze štejemo sv. Avgušтина: V podobah plamteče serce v roci derži; kajti njegova učenost in gorečnost za čast božjo je jasno svetilo za celo katoliško cerkev; ona razsvitljuje in vnema keršanske serca. Sv. Avguštin je začetnik vseh izvoljenih mož, ktere je previdnost božja poslala, da so po svoji učenosti in gorečnosti hranili in branili čisto katoliško vero zoper krivoverske spake in napade, postavim: sv. Jeronima, Bernarda, Benedikta, sv. Tomaža Akvinskoga, sv. Franciška Salezjana, in vse začetnike miniških redov, ki so se trudili s podukom in brambo katoliške cerkve.

Med očake nove zaveze štejemo tudi sv. Antona puščavnika, sv. Franciška Asiskega in druge svetnike in svetnice, ki so po svojem zaničevanju sveta, po zatajevanju samega sebe in po svoji goreči ljubezni do križanega Jezusa mnogo tavžent serc spodbudili in še spodbujajo, da raztergajo vezi prevelike ali pregrešne ljubezni do sveta in le Jezusu samemu služijo in za zveličanje svojih duš skerbijo. Oni so očaki vseh puščavnikov, ki so v Egiptovskih in jutrovih puščavah in po goščavah naših dežel hvalo božjo v težkem delu in v molitvah prepevali; oni so očaki vseh mniških redov in mnihov, ki so v sredi mehkužnega sveta v ostri pokori in zatajevanju Bogu služili.

Med očake nove zaveze štejemo tudi sv. Janeza od Boga, sv. Vincenca Pavlanskega in druge svetnike in svetnice, ki se svetijo po svoji veliki usmiljenosti do ubogih, do siromakov in revežev, ki Jezusu služijo v bolnikih in betežnih in so začetniki redov usmiljenih bratov in sester. Kjer je rev in nadlog, ondi najdeš one brate in sestre keršanske ljubezni, da čujejo pri novorojenem detetu ali pri umirajočem starčku, da poiščejo lakomne po revnih bajtah ali v kotih velikih mest in jih nasitijo, da strežejo bolnikom v bolnišnicah ali ranjenim vojakom na bojišču, da podučujejo nevedne in pohujšane, da vodijo in spremljajo one, ki so zgrešili prave poti.

Goreča ljubezen do Boga in do bližnjega, zaničevanje sveta, deviško čisto življenje, nevtrudljiva delavnost v čast božjo, v zveličanje duš in v blagor bližnjega so zlahtni biseri, ki se lesketajo v kroni teh svetnikov in svetnic.

Marija je kraljica tudi teh očakov; ona jih presega v častljivosti, t. j. v blagih čednostih; kajti popolniša je njena ljubezen do Boga in bližnjega, čistejše njeno življenje, bolj goreča njena pobožnost, živejše njeno zaupanje v Boga. Ona je duhovna mati vseh svetnikov in svetnic, vseh redovnikov in redovnic, ker je za Jezusom Ona narveč pobožne duše z ljubeznijo in gorečnostjo napolnovala in k stanovitnosti naduševala. Kot svojo ljubo kraljico so Marijo spoznali in častili vsi začetniki duhovnih redov, kot sv. Bernard, sv. Dominik, sv. Ignaci Lojolan itd. O zares si Ti o Marija! kraljica očakov stare in nove zaveze; v kraljico očakov Te je sam Bog povišal, kot kraljico so Te spoznali in častili očaki stare in nove zaveze.

(Konec prihodnjič.)

Novičar.

* Iz Celovca, (Kaj pa zdaj?) — Po vseh slovenskih časopisih skače te dni le ena novica: „Dobili smo Slovenci zastran našega jezika tiste pravice, ki jih uživajo drugi jeziki po našej carevini že davno; slava cesarstvu! slava ministerstvu!“

Več ko pol leta je preteklo, kar je poprašal slavni Goriški poslanec gosp. Anton Černe visoko ministerstvo zastran pravic jezika slovenskega. Štrena se je medla dolgo, kar se je 17. marca zravнала: Obveljala je pravica naša. Ni še dolgo, kar so nas zmerjali, da smo „überspannte Sprudelsköpfe“, „ultrasi“, „fantasti“, „utopisti“ itd.; — ni še dolgo, kar so nas černili in tožili, da smo „staatsgefährlich“, „Wühler“, „kleine Partei“, „Hochverräther“ itd. Vse to je, hvala Bogu! vse to je zdaj pri kraju. Gosp. minister očitno pravi: „da, kar Slovenci tirjajo zastran jezika, je pravično“ in „da je slovenski jezik bil že leta 1851 spoznan za službeni jezik.“

Zategadelj je gosp. minister 15. marca na više sodnije v Gradcu in Terstu poslal ukaz, v katerem je zapovedano:

I. Da morajo sodnije, kedar imajo s Slovenci obravnavati, zatožence in priče v kazenskih rečeh, kar koli je mogoče, v slovenskem jeziku zasliševati in njih odgovore vsaj zastran poglobitvinih delov v slovenskem jeziku pisati v zapisnike.

II. Zapisniki zastran priseg, ki jih imajo Slovenci prisegati, morajo se karkoli je mogoče po slovenski pisati in vsaj besede prisega same morajo v slovenskem jeziku zapisane biti.

III. Mora se na to gledati, da pri kazenskih in pri končnih obravnavah z obdolženim, ki je Slovenec, sodniki, uradniki državnega zastopništva in zagovorniki so slovenskega jezika popolnoma zmožni, da se čisto slovensko obravnuje in da se razglasujejo razsodbe in če je mogoče tudi nje uzroki v slovenskem jeziku.

IV. Morajo sodnije v slovenskih pokrajinah vloge v slovenskem jeziku pisane sprejemati in kar je mogoče Slovincem davati odloke ali rešitve tudi v slovenskem jeziku.

V. Ustanovljuje se, da se imajo po potrebi preskerbeti razne povabila, varhni (jerobni) dekreti, obljubni in smertni zapisniki, ter manjše zmiraj enake odloke v slovenskem natisu in da se take morajo Slovincem razpošiljevati.

Na dalje je bilo od ministerstva naznanjeno, da je zapovedalo ob enem, da se mora pri dajanju vradniških služb posebno gledati na to, da prosivci znajo slovenski jezik in da se imajo le taki priporočevati ministerstvu za tiste službe, ktere ono daje.“

Glejte, ljubi Slovenci! toliko smo dobili že zdaj, gotovo dobimo še več, gotovo dobimo še vse.

Pa kaj je storiti, da se zgodi skoraj vse to? Srečna bo naša carevina cela, srečna bo naša domovina slovenska, ako se zgodi skoraj vse to! Kaj je toraj storiti, poprašuje vsak domorodec. Nekaj imamo storiti mi, nekaj naša vlada, nekaj naši vradniki in pravdoznanci.

Kaj naj storimo mi? To je prav lepo in jaderno povedal nek rodoljub iz Dolenskega v „Novicah“. On piše takole: „Ali na nas je zdaj pokazati, ne samo, da imamo pismeni jezik, ampak da je on tudi popolnoma dozorel za pisarnico in javno življenje, in da je mogoče opravljati v njem vse službene dela; na nas je, dragi Slovenci, pokazati, da svoj jezik v resnici ljubimo, in da njega obveljavo v javnem življenju resnobno tirjamo.

Kaj ne, dragi moji, kadar ste prišli v kancelijo, kjer se je pisal tuj jezik, kaj vam je pomagalo, da ste bili zraven, ako so se vaše izreke in izreke vaših prič zapisovale v tuji, vam nerazumljivi nemščini? Kaj vam je pomagalo, če ste si besede, ki ste jih mislili govoriti, še tako skerbno pripravili; če še tako natanko ste preudarili vsako čerkico, pred-nj ste jo zinili; kaj vam je vse to pomagalo, ako niste vedili, kaj se je zapisalo, in ako jo je slovenščine ne zmožen uradnik zapisal, kakor je on vedil in znal?

Ako tedaj, dragi moji, hočemo, da prestanejo enkrat vse te grozne napake, ti žalostni spominki naše nesvobode, stopimo na noge in poprimimo se, kar nam je dano. Po milosti Njih Veličanstva našega presvitlega cesarja in po dovolitvah našega ministerstva mogoče nam je zdaj, otresti se poslednjih verig naše narodne sužnosti.

Posebno pa vi, slovenski ljudje, ki imate v pisarnicah opraviti, izkažite čast svojemu jeziku in svojemu narodu. Posvojite si brez obotavljanja pravice, ki so vam zdaj po vladi dovoljene. Podajajte kancelijam vloge le v slovenskem jeziku; tirjajte, da se vase prošnje, vaše izreke v protokolih pišejo le v vašem jeziku, da se vam bodo v tem jeziku tudi vse povabila, vse odloke pošiljale. Ne bojte se, če kak nemškutarsk birokrat tudi zareži na vas, ali se vam celó zagrozi, ne bojte se; ampak tirjajte svojo pravico; ako vam jo odreče, pritožite se na višo gosposko in oglasite njegovo ravnanje tudi po „Novicah“. Že se pride v okom takemu nasprotovanju cesarske besede in narodnih pravic.

Tudi tisti, ki znate nekaj nemški, ne zamujajte zlate prilike, pogniti se za svoj narod; ne mislite, da je vam to vse eno. Zakaj motite se mnogi, mnogi, ako mislite, da znate nemški jezik toliko, da mislite, da bote nemški „Amtsstil“ in „visoki stil“ razumeli. Viši nemški jezik, kakor se dandanašnji piše in govori, ta je s tujščino tako premešan, da ga ne razume, kdor ne zna ob enem tudi latinski, gerški, laški, francoski in angleški, tako, da ga noben prost človek, če je tudi rojen Nemeč, ne razume, in tudi razumeti ne more, ga bote mar vi razumeli, ubogi Slovenci, ki nemščino le po nekoliko

lomite? Kako malo jih je, da jo popolnoma znajo! Kakor jo sploh govorite, to je nemščina, da se Bogu usmili! Pravi Nemci se vam le smejuje, rekši, kakošni so to ljudje, ki še govoriti ne znajo. Ne spakujte se tedaj po tuje, kar ne znate, in sploh nikoli znali ne bote; ampak bodite s celim sercom to, za kar vas je Bog sam ustvaril: „Biti slovenske kervi, bodi Slovencu ponos!“

Tudi ne mislite, da je vse eno, ali vlada pri nas nemški ali slovenski jezik. Nočem tukaj iznovega dokazovati, kar je že tolikrat jasno dokazano, da brez izobraženja narodnega jezika ni narodnega napredka. Opomnim samo to, da bo cela ustava in vsa parlamentarnost narodu brez koristi, ako se ne vpelje v javno (očitno) življenje narodni jezik. Kaj bo na pr. pomagalo narodu javno pretresovanje naših zadev, ako se bo v občinskih in deželnih zborih in pri vseh javnih obravnavah večno le govoril tuj jezik? Kaj vam bo pomagalo biti poštenim, izkušenim, za prid svoj dežele vnetim, ako ne bote znali nemškega visokega štifa, kterega bodo pri javnih obravnavah govorili? Molčati bote morali, in na take zборе večkrat pošiljati ljudi, ki ne bodo na sebi imeli nobene druge dobre lastnosti, kakor morebiti samo to, da bodo tuj jezik znali. Ti bodo potem govorili za se in za svoj žep, ne pa za vašo korist, in zljajšanje vaših bremen!

Slovenci, ne bodimo tedaj zaspanci sedaj, ko so začele pravice naše obveljavati, da nas ne bodo enkrat naši otroci kleli, da smo po svoji nemarnosti zamudili pravi čas, potegniti se za blagor in čast naše drage domovine. Stori vsaki na svojem mestu, kar koli more; učimo se jezika in podbujajmo, da se ga bodo učili tudi drugi; tirjajmo in veršimo djanski svoje pravice; pazimo skerbno in vsakod, da jih bodo izpolnovali tudi drugi, posebno tisti, ki so za to postavljeni. Podučujmo prosti narod, da se svojih pravic zavé, in da jih bo tirjal. Delajmo in čujmo!

In tako, z božjo pomočjo, smemo upati, da se vremena nam zjasnijo, in da bodo, ako ne nam, saj našim mlajšim, milše zvezde kakor zdaj, sijale!“

Slovenci! Alj vam te besede ne segajo do serca: „Obnašajte se vselej kot Slovenci in ne zabite našega pregovora — Mi smo mi!“ Posebno pa prosimo in opominjamo naše visokovredne duhovnike! Cel svet ve, da so ravno naši duhovniki tudi naši prvi domorodci; že bi nas Slovence bili poteptali, ako bi naših duhovnikov ne bilo. Zatoraj tudi zdaj, ko je jelo solnce sijati tudi pred naše vrata, oh! ne zapustite svojih rojakov! Povejte svojim farmanom in sosedom lepe pravice, ki so jih zdaj dosegli, — povejte jim, kako je naš jezik tudi v kancelijah obveljal in dobil svoje pravice, — narejajte ljudém tudi pisma, ako je tega potreba, — skažite se, kakor dozdej, kot zveste sine velike matere Slave. Mi vsi pa poganjajmo se za narodne sole, v kterih uživlja naš jezik svoje svete pravice, da ne bo po naših solah gospodinjala tujsčina, domača svetinja pa se porivala po kotih;

— podpirajmo domače naprave: kupujmo toraj slovenske knjige, katerih imamo lepih, hvala Bogu! že sila veliko, — naročujmo si slovenske časopise, kateri se poganjajo za naše pravice, post. : „Novice“, „Danico“, „Glasnika“, „Slov. Prijatla“, „Učiteljskega Tovarša“, „Ost und West“, „Stimmen aus Innerösterreich“, tudi nova časopisa, ktera bota vnovič izhajala, serčno priporočujemo, to je: „Slovenski pravnik“ od Dr. J. R. Razlaga in nov „politišk časopis“ od Miroslava Vilherja. Za božjo voljo pustimo tujo robo in prebirajmo domače svetinje; kdor si naroči vsaj nekatere imenovanih časopisov, je oskerbljen za vse. Slednjič pa razširjajmo „družbo sv. Mohorja“, ktere sveti namen je, da spravlja lepe bukve prav dober kup med slovensko ljudstvo. To so kratko naše dolžnosti.

Kaj naj stori naša vlada? Od visoke cesarske vlade zapujemo in pričakujemo, da jej je šlo tudi iz serca, kar je govoril gosp. minister Lasser. Zatoraj pričakujemo, da bo, vsaj kolikor je mogoče, zanaprej cesarske službe delila le takim gospodom, ki znajo slovensko ne samo govoriti, temuč tudi pisati. Le škoda, da ni odločila časa, do ktere ga morajo vsi, ki hočejo slovenski kruh jesti, znati tudi jezik slovenski. „Sila kola lomi“ in „s trebuhom za kruhom“ bi gotovo delalo čudeže in skoraj bi pela po vseh uradnihah slovenskih pokrajih vsa druga: Vsi uradniki bi skoraj znali slovenski.

Dalej pa tudi pričakujemo od visoke vlade, da bo osnovala in uravnala naše šole tako, da se bo naša mladina v šolah lahko in dobro naučila jezika slovenskega. Zatoraj ponavljajmo spet tiste besede, ki smo jih že leta 1860 zastran naših šol spregovorili. Naše šole bi imele nam priskerbljevati avstrijsanske duhovnike in uradnike, avstrijsanske častnike in zdravnike, avstrijsanske pravdnike in obertnike, avstrijsanske rokodelce in kmete. Vsem tim pa je nar bolj treba, da znajo jezikov, ki po Avstriji živé; in zastran tega ti presneto učeni — judovski in prusovski literati, politikarji in šolniki nič ne vedo povedati in pre narediti; alj se jim ne smilijo uradniki in njih družine, ki morajo na Ogerskem in Hrovaškem svoje sila in kopita pobrati zavolj tega, ko potrebnih jezikov ne znajo? Mi terdimo svojo staro besedo: Naše šole morajo se osnovati in uravnati tako, da bojo avstrijsanske. Slovenci! ne bodite abotne šalobarde in ne dovolite, da bi se vaša mladina učila vsega, le tega ne, kar je nar potrebniše za pravo izomiko, za časno in večno srečo! Zatoraj naj veljajo za naše šole po celi Sloveniji tele pravila:

a) V početnih šolah naj se podučuje v maternem, pri nas v slovenskem jeziku; za te šole naj velja zlata beseda: „Kakor v cerkvi, tako v šoli.“

b) Po glavnih, realnih, gimnazijalnih šolah naj je nemški jezik za vse učence obligaten predmet; — učni jezik naj je tisti jezik, ktere ga večina [po kaki deželi govori; — drugi deželni jezik naj je

za vse učence zapovedan predmet; — v keršanskem nauku naj odgovarjajo učenci vselej in povsod v maternem jeziku. Po tem toraj bi bil po vseh teh šolah na Kranjskem učni jezik samo slovenski, — nemški pa za vse učence predpisan predmet, — v keršanskem nauku bi pa rojeni Slovenci odgovarjali po slovensko, rojeni Nemci pa po nemško. Ravno taka bi bila na Koroškem in Primorskem. Na Koroškem po vseh teh šolah bi nemški jezik bil učni, slovenski jezik bi bil za vse učence — tudi Nemce — zapovedan predmet, — v keršanskem nauku bi rojeni Nemci odgovarjali nemški, rojeni Slovenci pa slovenski. Po Primorskem bi bil učni jezik slovenski, talijanski jezik bi pa bil za vse učence zapovedan predmet; v keršanskem nauku bi rojeni Slovenci odgovarjali slovenski, Talijani pa taljanski.

c) Zastran vseučilišča je pa celi jugoslavenski svet tiste blage misli, ktero je presvitli vladika Djakovarski, Josip Juraj Strossmayer, v državnem zboru izrekel: V Zagrebu naj se napravi jugoslavenska akademija!

Bog daj skoraj takih šol, to bi bile šole prav avstrijske!

Take šole naj napravi naša visoka vlada!

Slednjič pričakujemo od naše vlade, da bo našim uradnikom v pomoč in našim Slovcem v srečo in slavo državni in deželni zakonik izdajala po nemško-slovenski, in da bo oskerbela, naj se tudi posloveni edini zakonik, ki ga še nimamo v slovenskem jeziku, to je: „civilni postopnik“ ali „Gerichtsordnung“. To pričakujemo od naše pravične vlade.

Kaj naj storijo naši uradniki in pravdoznanci?

Pri teh gospodih se ne bomo dolgo mudili, — le kratko pa lepo jih prosimo: Častiti gospodje! Med Slovenci živite, slovenski kruh jeste, slovenska kri teče po vaših žilah, — bodite tudi Slovenci, poprimite se tudi slovenskega jezika! Strašno bi bilo, ako bi naš ubogi narod kled, da ste vi uradniki edina nasprota, da naš domači jezik ne sme in ne more v naše kanclije, da se po naših kanclijah še košati tuja nemščina in talijanščina! Tega Bog večni obvari! Zatoraj bukve v roke in učite se jezika domačega! Nekterim že lepo in gladko teče, vsem pa pojde počasi. Slovenci smo terpeli dolge, dolge leta, smo terpljenja navajeni, terpeli in poterpeli bomo še zanaprej tudi radi, ako le vidimo, da naši uradniki, notarji in advokati storijo, kolikor premorejo. „Omne initium fervet“ — „začetek težek“, to tudi dobro vemo. Zatoraj častiti gospodje! ne bojte se začasnih težav, — ves trud se vam bo splačal obilno! Ne bojte se, če se vam včasih tudi kaka tuja beseda ukrade med čisto slovenščino. Dobro vemo, kakšen je bil sperva nemški jezik, dobro vemo, da še tudi zdaj ni ves čist, in ponosno rečemo, da naš slovenski jezik, čeravno mnogo pokvarjen, je vendar še čisteji. Poprimite se toraj jezika slovenskega!

Veseli in hvaležni pa že zdaj oznanujemo, kar smo te dni slišali pripovedovati. V Pliberce namreč notarjev namestnik č. g. Staré neki že vse reči po slovensko obravnuje in tudi že slovenske spise napravlja, slava mu! Bog in narod mu bo vse povernul.

Tudi iz drugih krajev slišimo od častitih gospodov uradnikov, ki se tako lepo po postavah in po domače obnašajo. Brali smo v „Novicah“ tole od sv. Trojice na Štajarskem: „Hvala Bogu, veter se je obernal, megle so zginile in lepo slovensko solnce je prisijalo. Naš mili g. Praprotnik, okrajni predstojnik v Rogatcu, je že zapovedal, naj se berž, kolikor je le mogoče, po slovensko vreduje, in vsi gospodje se poganjajo eden čez drugega. Sodniške sprave in zapisnike gosp. Pirkmaier, komisar, že dela, tudi gosp. Pevnik, vodja gruntnih bukev, je že inventir ali cenitni zapisnik po ranji Mici Gohcovi v slovenskem jeziku naredil. Hvala vsem gospodom zato! Še čez sto let jih bojo naši otroci hvalili, da so bili prvi, ki so skazali pravico našemu domačemu jeziku.“

Iz Tominskega: „V serce nas je zbolel dopis iz Radoljce, v katerem se naznanja, da tamkajšna c. k. davkowska uradnja noče sprejemati slovenskih pisem za odmero odstotnega davka. Mi pa radostni povemo, da tukaj pri nas se vsako slovensko pismo, naj bo že od politične, sodniške ali pa davkofske uradnje prijazno sprejema. Skusili smo to večkrat zlasti pri naši davkovski uradnji, in nekterikrat pri družih sosednjih davkarijah, in nikjer nismo natapali čnakih gospodov „Steuerämtlerjev“, kakor jih imate vi Radoljčani. K naši ces. kr. davkarii je prišel konec predlanskega leta kontrolor, ki ni znal drugega jezika kot laškega, ki je njegov materni jezik, in nemškega, in vendar je že letos od novega leta že več kakor 130 slovenskih pisem odstotne davke odmeril. — Hvala tedaj, komur hvala gré!“

Slovenci! Že se dani — solnce vstaja — delajmo! To je, kar naj storimo zdaj!

* Iz Celovca. L. E. — Oznanuj, ljubi „Prijatelj“, v imenu tukajšnih bogoslovcov gotovo marsikteremu svojih bravcov dve prežalostne novici. — V kratkem naureč je zgrabila neusmiljena smert dva premila nam tovarša; enega iz naše srede, kjer se je pripravljaj na duhovni stan, drugega pa oddaljenega od nas, kjer je od jeseni nadepolno delal v nogradu Gospodovem.

4. februarja popoldne tužnega serca smo stali okolj smertne postelje svojega tovarša ter solzivega očesa podajali roko umirajočemu prijatlju — Leopoldu Palmin-u. Dolgo je revež terpel, kratko s smertjo se vojskoval in lepo z Bogom spravljaj sladko v Gospodu zaspal. Rojen je bil rajni 13. novembra 1838 v Guštajnu blizo Preval, je stopil l. 1859 v tukajšno duhovšnico, da bi spolnil svoje in svojih staršev iskrene želje. — Pa človek obrača, Bog oberne. Kinčala ga je posebno globoka pobožnost, pohlevnost, prijudnost in

nefzrekljivo dobro serce, vneto za vero in blagor svojega naroda. Ta in več drugih lepih čednost so ga kmalo vsem tako prikupile, da je bil ljubljenc svojih tovaršev in zgubili so ga vsi težko, prav težko.

Pa ni še zacelela rana, ki nam jo vsekala je smert tega ljubega prijatla, že nas je doletel drug grenek glas, da smo skor vsi ostermeli. Kakor blisk iz jasnega neba udarila in osupnila nas je novica, da je zamerl Matevž Lueko — mlad upapolen duhoven in nepozabljiv nam prijatelj. Ravno tisti dan, ko smo Palmina spremljali do pokopališča, nas je obiskal — in pri parah njegovih žebiral. Gotovo ni mislil, da pojde tako hitro za njim! Pa — mili Bože — kdo je spoznal poti neskončno modre tvoje previdnosti!

Komaj za smerti ušel v junjski dolini, kamor je prišel jeseni za duhovnega pomočnika — napade v labudski dolini siromaka nevarna pljučna bolezen. 12. marca je zdrav došel kot mestni kaplan v Volšperg, 21. se vnemajo mu pluča in 26. je izročil Bogu blago svojo dušo. Tako vresničnile so se besede, ki jih je izustil pri svojem prihodu: da je prišel tusem umrét. Pogreb je bil prav slovesen. Silno veliko mestnjanov mu je skazalo slednjo čast. Pri njegovem grobu so č. g. dekan ginjenega serca nagovorili pogrebce; marsiktero oko je lesketalo britkih solz prelitih za svojega prezgodaj vzetega kaplana.

Rojen je bil v Podgorjajah v Rožni dolini 16. septembra 1836 in kot bogoslovc 3. reda leta 1860 za mašnika posvečen. Preminul je tedaj v nar lepšem cvetju svojega življenja, vnet za svoj poklic in zraven iskren domoljub.

Cela škofija zgubila je v njem nadepolnega duhovnika, kajti bil je mnogo od Boga obdarovan in zraven zmiraj marljiv in delaven; Slovenija pa žaluje, ker ji je prezgodaj vzet zvest upapoln sin.

Pa blagor Vama — prerano vzeta nam prijatla — srečno v Gospodu sta zamerla.

„De hoc saeculo migraverunt in meliorem vitam.“ Počivajta v večnem miru in večna luč Vama sveti. Nam pa in vsem zapuščenim prijatljem in znancom ostaneta v blagem spominu!

Iz Gorice. „Enako pravo vsem“ je geslo nekih svobodoljubov. Mnogo njih je bilo, ki so pričakovali, da se to enkrat vresniči. Naj bolje so se tega veselili starozakonci, nadjaje se, da se jim razcveti cvet zaželjene svobode; kar so tolikajzn želeli, se je zgodilo: prišla je emancipacija Judov. Tudi od nas odtergani bratje, evangelijske vere, kakor se imenujejo, so se tolažili, da pride čas, kjer oni ne bodo več samo „terpljeni“ (geduldet) v Avstriji, temuč, kjer se bodo društva Gustav-Adolfske čversto širile, in kjer se bodo njih pastorji ko „fajmoštri“ podpisavali; zgodilo se je tudi to, prišel je patent od 8. aprila 1861.

Samo mi katoljčani smo z nekakim strahom pogledavali na utoke storjene proti cerkvi, in bali se, da ta gospoda svojega gesla ni celega povedala, temuč da imajo še nekaj za skorjo, da celo geslo se

glasi: „Enako pravo vsem — samo ne katoliški Cerkvi,“ Edini cilj njih življenja zdi se biti vresničenje prizadevanja, da bi Cerkev katoliška orošana bila vse svobode, katero je ne davno še le, in to le na papirji in z velikimi žertvami dobila.

Poslancom v državnem sovetu je blizo pred enim mescom predložen popravljeni načert nove verske postave, ali, kakor mu pravijo, verskega edikta (Religions-Edikt). Zdi se, da s tim bode vsem verskim spoznanjem, tadaj morebiti tudi, katoliški Cerkvi pomagano. Zakaj glavne pravila v tem načertu izrečene so n. pr. „Polna enakost vseh vér, svoboda vesti“, in drugi lepi mikavni napisi.

Nočemo tukaj preiskavati uprašanj: Iz ktere strani je prišel ta načert? Kákošno je to znamenje sadajnega časa? itd. Zakaj politika ne spada v naš vidokrog. — Samo to derznemo se prašati: Ali zamore posvetna oblast v čisto verskih zadevah kaj vstanoviti? ali zamore državni svet kaj določiti v pravicah in dolžnostih, ktere imajo po omenjenem načertu biti dane udom vsakterega verskega spoznanja?

Spoznovavci tako imenovane evangeljske vere se zdijo popolnoma zadovoljni s tim načertom, ker oni kralja ali cesarja, ali kakor koli se imenuje posvetni poglavar zemlje, kjer stanujejo, spoznavajo ob enem za višega poglavarja cerkve, tako da, dokler prebivajo v njegovi državi, tudi v verskih zadevah je on njih postavodajavec. — Judje, kteri tudi nimajo nobenega višega poglavarja, sprejmejo lahko tudi novo postavo z radostjo, ker menda njih kupčiji več potov odpre. Vendar pak ti in oni, kolikor jih je med njimi po njih mislih pravovernih, grozno se motijo, ako pričakujejo, da nova postava, ako bo li kadaj od cesarja poterjena, samo njim pomogne na škodo svobode katoličanov. Zakaj, kdor je tudi le nekoliko z bistrejšim očesom načert te postave pregledal, pozna, da se v nji ne govori o tem, ali ima Cerkev katoliška dobiti večih privilegij in pravic, ali pa zbori evangeličanov in judovska sinagoga. Reč, na katero osnova postave méri, je mnogo važniša.

Postavodavstvo posvetne oblasti sloni na podlagi pravice dane od Boga, „ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga“, (Rimlj. XIII, 1.). Zato je imelo do sadaj postavodavstvo podlago versko, in sicer pri nas v Avstriji kristjansko, katoliško; tako je tudi moralo biti tu, kjer med 35 milijoni prebivavcov je več kakor dve tretjine katoličanov.

V poslednih letih pa je postavodavstvo nekaj od svojega katoliškega značaja zgubilo, ker je evangeličane, in še celo jude božkati začelo, in že marsikaj naredilo, kar tem in ónim pravic daje, katoličanom pa odjemlje. Sadaj pak z načertom verske postave ima poslednji udarec pasti ne samo na katoliško Cerkev, ampak tudi na evangeličane in jude, to je, na versko spoznanje, ki se naslana na božje razodenje.

Deržava se ima odreči vsakega verskega spoznanja! tako se glasi novo geslo; nima gledati ne na té, ne na one, naj si bodo kateri koli vere; v deržavi je mnogo razločnih ver, zato deržava ima stati nad njimi, zraven njih, in deržati se nima nobene! Deržava se ima ravnati, samo po razumu človeškem! *)

Glejte! tu nov dar, ki nam ga novi čas ponuja. Nima biti vladajoča Cerkev katoliška, tudi ne evangeliška, ali celo judovska sinagoga, temuč vladati ima v postavodavstvu verska nemarnost, indiferentisem, na podlagi skeptičisma ali dvomljivosti v veri, in taka vlada ima dajati postave vérnim! Tada j z rationalismom zaver-gujte vsako božje razodenje, da bi na vas ne naložila resnica spon svoje pogubne moči! Deržava ne bodi katoliška, ne bodi evangeliška, temuč bodi velika loža ali snidnica svobodnega zidarstva (Freimaurerjev).

Kar se zastoj doseči prizadevajo katoličani, kterih je blizo 25 milijonov; česar evangeličani (okoli 3 milijone) s patentom, in judje (blizo 500.000) s svojo emancipacijo dosegli niso: to hoče s svojim kričanjem in ropotanjem doseči nekaj tisuč nevernih razumarjev ali rationalistov, kteri delajo očitno mnenje (öffentliche Meinung) in ga obračajo, kamor oni hočejo. Mogoče nam ni še sada j povedati, ali bo osnova tega edikta v obeh sovetnicah odobrena, ali ne; ako-ravno opiraje se na neke znamenja, bi skorej rekli, da ne. Ali ko bi se to zgodilo, bi bila to največa nesreča, nesreča za deržavo, za Avstrijansko cesarstvo. Zakaj indiferentisem, skepti-cisem, rationalisem in svobodno zidarstvo je znamenje ostarelega, pokaženega, brezbožnega duha človeškega; in zato se ta četverolist kaže vselej tam, kjer kaki deržavi ali družbi

*) Mi pa očitno povemo, da ne damo toliko za ime, kakor za reč. Da bi le naši poslanci bili pravi, vneti kristjani, oh, tako mi sunca! skoraj bi bile vse postave keršanske; naj se potem deržava imenuje, kakor mu ljubo. Slavn škof v Moguncu, W. E. Bar. Keteler, piše v svoji novi knjigi: „Freiheit, Autorität und Kirche“ na strani 35 takole: „Darin besteht auch insbesondere das Wesen des christlichen Staates, dass die Menschen, die ihn bilden, Christen sind und zur Höhe der christlichen Würde gelangen; nicht aber, dass die Staatsgewalt sich christlich nennt, oder einige äusserliche Gebräuche beibehält.“ Pa od tega smo že in bomo še govorili v nemškem časopisu: „Stimmen aus Innerösterreich“. — Prelepo tudi piše nek dopisovavec iz Gorenskega v „Danico“, ter pravi: „Zatočeno kolo se bo javalne dalo ustaviti, liberalci bodo toliko časa rogovilili, pa katoliške vlade nadlegovali, da bodo postale popolnoma nobenostranske v verskih zadevah (indifferent in Religionssachen), da ne bo deržavne cerkve (Staatskirche). Da se vse to zamore zgoditi, pričuje nam zgodovina. Misel (ideja), ki današnji svet pretresa, se drugač ne bo dala umiriti. Tada j se bo pokazala božja pomoč nad njegovo Cerkvijo, če je ne bomo katoličani ne-vredni. Povzdignila se bo katoliška Cerkev po svoji notranji moči, pa hitro vse druge vere zatemnila in začeli se bodo zopet boljši časi za katoliško Cerkev, ki je ravno zdaj toliko zaničevana, po enih deželah pa zatirana.“

preti pogin; in tu se ne pokazuje neverstvo zato, da bi to družbo ali državo pogube rešilo ali obvarovalo, ampak, da bi jo vanjo popolnoma pogreznilo; zakaj kar samo iz pogube izhaja, kar je brezbožno, ne more nikakor ovarovati pogube, ne more blagoslova od Boga državi prinesiti, ne more je pred padom zavarovati. Mi katoličani se ne bojimo tako silno edikta; mi vemo, da Cerkev Kristusova ne pogine; nam je dana zapoved, ki zmirom velja: „Boga je treba bolj slušati, kakor ljudi.“ (Dj. ap. V, 29.). Ali bati bi se imel vresničenja edikta vsak, kateri celost Avstrijskega cesarstva resnično želi, in samo neprijatli tega cesarstva morejo se radovati tega edikta, ker želijo, da bi se naše cesarstvo razpadlo na kose. — Zgledov nam ne manjka! Nobeni državi ni zagotovljeno, da bo večno terpela, in zato vsako postavodavstvo ima na to mériti, da država kolikor mogoče dalej obstane, da ji zagotovi ta obstanek, kar se pa le tadaj zgodi, če se država ne odreče Kristusu v svojem postavodavstvu; zakaj, če se podda nevercom, pogine ravno tako, kakor poginejo oni; samo Kristus večno živi!

Važne, spomina vredne besede so to, in o pravem času rečene, ki jih podaja „Blahovest“ svojim bravcom, zatorej smo jih tudi mi svojim slovenskim bravcom tukaj v bolj domači obleki podali. Poganjajmo se za to, kar je prav in dobro, dokler moremo, in nadajmo se pomoči od zgorej, od Tistega, kateri daje vsem obilno.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija. Čč. gg. fajmoštra Hafner Tom, in Milar Andr. sta fare med seboj zamenjala, in prvi gre za fajmoštra v Ukve, drugi pa v Kotmarovas; č. g. Pessnegger Jakob je dobil faro pri sv. Urhu v lavant. dolini, č. g. Muden Šim, pa Slovenji Plajberg.

Č. g. Dulnik Jož. pride za administratorja in spiritualibus v Spital; za provizorje grejo čč. gg. Valjavec Jožef na Dobrič, Rieder Jožef v Zaberdee, Ujic Ant. v Velikovec, Söllner Jož. v Kremnico in Steiner Mat. za eksposita k Mariji Pomočnici.

Sledeči čč. gg. pridejo za kaplane: Milar Jan. v Otmanje, Šašl Martin v št. Lenart pri 7 studencih, Milar Pavl v Podklošter, Zeichen Jan. v št. Jurje pri Zili, Selnik Luk. v Hodiše, Brežan Andr. v št. Janž na mostiču, Šket Jož. v št. Jakob v Rožu, Anewandtner Jož. v Kotarée, Dragatin Jož. v št. Mohor, Leder Jan. v Wolfsberg in novoposvečene Žerjav Mat. v Doberlovas.

Umerli so čč. gg.: Orešnik Jož. dehanj in fajm. v Velikovec, Incko Mat. kapl. v Wolfsbergu in Majar Jan. penzionist. R. I. P.!

* Goriška nadškofija: Č. g. Zaengerle Franc je postal drugi kaplan in oskerbnik čč. mm. Ursulinarc v Gorici; čč. gg. Pecorari Mih. in Polk Jan. sta stopila v začasni pokoj. Vikariat Moraro je povzdignjen v faro.

* Terzaška škofija: Č. g. Glavina Janez Nep., dohtar bogoslovja, profesor IV. leta bogoslovstva in škofijski tajnik je izvoljen fajmošter pri Materi Božji Pomočnici pri starem sv. Antonu v Tersti. Č. g. Zwölber Blaž, kaplan v Zarecju pride za administratorja v Gologorico.

Umerla sta: Č. g. Milcetič Pet., fajm. v Gologorici in č. g. Rauber Franc, lokalist v Avberji. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: Č. g. Jereb Jožef je dobil faro v Suhen, č. g. Pavlič Andr. pa Šentlenarsko lokalijo. Umerl je č. [g. Venedik Kašp., duh. v pokojn. R. I. P.!